

**energiavirasto
energimyndigheten**

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 20.12.2019

Dokumentet är daterat: 20.12.2019

The document is dated: 20.12.2019

Esittelijä / Färedragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Meri-Katriina Pyhäranta

Pvm / Datum / Date: 20.12.2019

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 20.12.2019

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Gasum Oy
Revontulenpuisto 2 C
02100 Espoo

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ylläpitämisen sääntökäsikirjan vahvistaminen

Asianosainen

Gasum Oy

Vireilletulo

28.11.2019

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan noudatettavaksi tämän päätöksen liitteenä olevan sääntökäsikirjan ajalle 1.1.2020-31.12.2020.

Tämä päätös on voimassa määräajan 31.12.2020 asti.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Selostus asiasta

Valtioneuvoston asetuksen maakaasun toimituksen selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019) 3 §:n mukaan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tehtävänä on ylläpitää sääntökäsikirjaa, joka koskee tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mittausta maakaasujärjestelmässä (sääntökäsikirja). Sääntökäsikirja tulee olla suomen- ja ruotsinkielellä.

Vuoden 2019 loppuun asti järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija Gasum Oy (jäljempänä Gasum) toimii vertikaalisesti integroidun yritysrakenteen mukaisesti. Vuoden 2020 alussa maakaasun siirtoliiketoiminta eriytetään Gasumista omaksi erilliseksi yhtiökseen. Sitä ennen Gasumin TSO-yksikkö valmistelelee järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan vuoden 2020 alusta noudatettavaksi tulevat markkinaehdot. Gasumin TSO-yksikkö toimitti Energiavirastolle vahvistuspyynnön sääntökäsikirjasta 28.11.2019.

Lausunnot

Energiavirasto järjesti Gasumin TSO-yksikön toimittamasta sääntökäsikirjasta julkisen kuulemisen ajalla 29.11. - 16.12.2019. Lausunnon toimitti määräaikaan mennessä yksi taho, Haminan Energia Oy (jäljempänä Haminan Energia).

20.12.2019

Haminan Energia korosti lausunnossaan tasehallintakokonaisuuden monitahoisuutta ja sen merkitystä vuonna 2021 avattavalle Haminan LNG-terminaalille. Asian merkityksellisyyden vuoksi Haminan Energia katsoi, että Energiaviraston asettama julkinen kuulemisaika oli kohtuuttoman lyhyt. Muuten Haminan Energia katsoi kuultavana olleen sääntökäsikirjan olevan lähtökohtaisesti toimiva kokonaisuus, vaikkakin siihen liittyy erityisiä piirteitä LNG-terminaalin tasehallintaan liittyen. Haminan Energia painotti, että markkinasääntöjen käytännön toteutus ei saa muodostua esteeksi LNG:stä höyrystettävän maakaasun kilpailukyvyille. Lisäksi Haminan Energia esitti lausunnossaan huomioita Energiaviraston aiemmin vahvistamista siirtopalveluiden ehdoista sekä Suomen maakaasumarkkinoilla sovellettavasta syöttöotto-järjestelmästä. Nämä huomiot eivät kuitenkaan liity suoraan kuultavana olleeseen sääntökäsikirjaan, minkä vuoksi näitä huomioita ei käsitellä tässä vahvistuspäätöksessä. Lopuksi Haminan Energia pyysi Energiavirastoa ottamaan lausunnossaan esittämänsä näkökohdat huomioon, kun Energiavirasto vahvistaa LNG-peräistä kaasua koskevat siirtopalveluehdot ja tariffit 1.1.2021 mennessä.

Energiaviraston lausuntopyyntö järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle

Energiavirasto on 18.12.2019 lähetetyllä sähköpostilla varannut Gasumin TSO-yksikölle mahdollisuuden antaa lausuntonsa Energiaviraston päätösluonnokseen. Gasumin TSO-yksikkö on 20.12.2019 päivättyllä lausunnollaan ilmoittanut, että järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija puoltaa päätösluonnoksen sisältöä, eikä sillä ole asiassa huomautettavaa.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Valtioneuvoston asetus maakaasun toimituksen selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019, jäljempänä mittausasetus)

Mittausasetuksen 3 §:n mukaan:

”Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tehtävänä on ylläpitää sääntökäsikirjaa, joka koskee tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mittausta maakaasujärjestelmässä (sääntökäsikirja). Sääntökäsikirja tulee olla suomen- ja ruotsinkielellä.”

Mittausasetuksen 4 §:n mukaan:

”Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltijan tehtävänä on ylläpitää markkinaosapuolirekisteriä maakaasujärjestelmässä toimivista markkinaosapuolista, verkonhaltijoista ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoista.

Markkinaosapuolen, jakeluverkonhaltijan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on rekisteröidyttävä markkinaosapuolirekisteriin ennen kuin se aloittaa toimintansa maakaasujärjestelmässä. Toiminnanharjoittaja voi rekisteröityä markkinaosapuoleksi useaan markkinarooliin. Rekisteröidyn on pidettävä markkinaosapuolirekisterissä olevat tietonsa ajantasaisina.

..."

Mittausasetuksen 5 §:n mukaan:

*"Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tehtävänä on ylläpitää käyttöpaikkarekisteriä, johon rekisteröidään jakeluverkoissa sijaitsevat päivittäin luettavat ja ei-päivittäin luettavat käyttöpaikat, uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpisteet ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoista syötettävän kaasun syöttöpisteet (käyttöpaikkarekisteri). Jakeluverkonhaltijan tehtävänä on jakeluverkkonsa käyttöpaikkojen ja syöttöpisteiden käyttöpaikkatietojen ylläpito ja käyttöpaikkatietojen ilmoittaminen käyttöpaikkarekisteriin. Vähittäismyyjän tehtävänä on kuitenkin ilmoittaa käyttöpaikkarekisteriin tiedot käyttöpaikassa toimivasta siirtokapasiteettia varaavasta tukkumarkkinaosapuolesta ja määräaikaisen maakaasun myyntisopimuksensa päättymispäivämäärästä. Jakeluverkonhaltija voi jättää ei-päivittäin luettavan käyttöpaikan rekisteröimättä käyttöpaikkarekisteriin, jos käyttöpaikkaan siirretään maakaasua käytettäväksi yksinomaan kotitalouksien lii-
sissä. Jakeluverkonhaltijan on ylläpidettävä erillistä käyttöpaikkarekisteriä jakeluverkkonsa ei-päivittäin luettavista käyttöpaikoista, joita ei ole rekisteröity käyttöpaikkarekisteriin.*

Käyttöpaikkaa koskevia käyttöpaikkatietoja ovat:

- 1) käyttöpaikkanumero;*
- 2) käyttöpaikan osoite;*
- 3) tieto siitä, onko käyttöpaikka päivittäin luettava vai ei-päivittäin luettava;*
- 4) päivittäin luettavan käyttöpaikan mittausalue, jos jakeluverkko on jaettu lämpöarvon määrittämistä varten mittausalueisiin;*
- 5) päivittäin luettavan käyttöpaikan tilatieto ja päivämäärä, josta alkaen tilatieto on voimassa;*
- 6) päivittäin luettavan käyttöpaikan nykyinen vähittäismyyjä ja siirtokapasiteettia varaava tukkumarkkinaosapuoli;*
- 7) päivittäin luettavassa käyttöpaikassa voimassa olevan määräaikaisen maakaasun myyntisopimuksen päättymispäivämäärä;*
- 8) päivittäin luettavassa käyttöpaikassa tapahtuneen edellisen vähittäismyyjän-
vaihdon päivämäärä;*
- 9) päivittäin luettavan käyttöpaikan arvioitu vuosikulutus.*

Syöttöpistettä koskevia käyttöpaikkatietoja ovat:

- 1) syöttöpistetunnus;
- 2) syöttöpisteen osoite;
- 3) päivämäärä, josta alkaen syöttöpisteen tiedot ovat voimassa;
- 4) syöttöpisteen tilatieto;
- 5) syöttöpisteessä toimiva uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun verkkoonsyöttäjä tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltija;
- 6) uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpisteen siirtokapasiteettia varaava tukkumarkkinaosapuoli."

Mittausasetuksen 13 §:n mukaan:

"Tasevastuun täyttämässä ja siihen liittyvässä tiedonvaihdossa tulee noudattaa sääntökäsikirjan voimassa olevan version mukaista menettelyä, ellei unionin lainsäädännössä tai maakaasumarkkinaoissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä toisin säädetä."

Mittausasetuksen 15 §:n mukaan:

"Toimitussuhteen osapuolten on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle toimitussuhteen alkamisesta ja päättymisestä."

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava toimitussuhteen osapuolille näiden ilmoittaman uuden toimitussuhteen rekisteröinnistä ja päättyvän toimitussuhteen kirjaamisesta päättyneeksi. Jos siirtokapasiteettia varaava tukkumarkkinaosapuoli ei toimi tasevastaavana, järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on lisäksi ilmoitettava siirtokapasiteettia varaavan tukkumarkkinaosapuolen tasevastaavalle uuden toimitussuhteen rekisteröinnistä tämän taseryhmään. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava markkinaosapuolille, jos näiden ilmoittamaa toimitussuhdetta ei ole voitu rekisteröidä. Ilmoituksessa on tällöin mainittava syy, jonka vuoksi rekisteröintiä ei ole tehty."

Mittausasetuksen 16 §:n mukaan:

"Siirtokapasiteettia varaavan tukkumarkkinaosapuolen on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle vastapuolittain eriteltyt maakaasumäärät, jotka tukkumarkkinaosapuolen on tarkoitus kunakin kaasutoimituspäivän tuntina syöttää kussakin syöttöpisteessä maakaasujärjestelmään ja ottaa kussakin yhteenliitännäspisteessä maakaasujärjestelmästä (nominatioilmoitus). Nominatioilmoitusten tekemistä ei kuitenkaan edellytetä uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpisteessä, ellei järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ole tehnyt tästä erillistä päätöstä. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi lisäksi edellyttää nominatioilmoitusten tekemistä maakaasun ostoista ottoväyhykkeellä ja

20.12.2019

ottovyöhykkeen fyysisessä ottopisteessä, jos tähän on siirtoverkon käyttöön tai maakaasumarkkinoiden toimivuuteen liittyvä perusteltu syy.

Tasevastaavan tai tämän valtuuttaman taseryhmän jäsenen on toimitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle kaupankäynti-ilmoitukset taseryhmässä kaasutoimituspäivänä tapahtuvista maakaasumäärien omistajanvaihdoksista. Kaasupörssissä solmittujen kauppojen kaupankäynti-ilmoitusten toimittamisesta vastaa kuitenkin kaasupörssin kauppojen selvittäjä."

Mittausasetuksen 21 §:n mukaan:

"Tässä luvussa säädettyjen maakaasun toimituksia koskevien ilmoitusvelvollisuuksien täyttämiseksi ja siihen liittyvässä tiedonvaihdossa tulee noudattaa sääntökäsikirjan voimassa olevan version mukaista menettelyä, ellei unionin lainsäädännössä tai maakaasumarkkina- tai sen nojalla annetuissa säännöksissä toisin säädetä."

Mittausasetuksen 24 §:n mukaan:

"Jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava taseselvitystä ja laskutusta varten järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle jakeluverkon päivittäin luettavien käyttöpaikkojen, uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpisteiden ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistosta peräisin olevan kaasun syöttöpisteiden validoidut tuntikohtaiset mittaustiedot sekä jakeluverkon mittausalueiden validoidut kaasutoimituspäiväkohtaiset lämpöarvot.

Jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava jakeluverkon ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen mittaustiedot tasevastaavalle täyttämistä ja laskutusta varten vähittäismyyjälle, jolla on toimitusvelvollisuus jakeluverkonhaltijan toiminta-alueella. Lisäksi jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava vähittäismyyjälle, jos ei-päivittäin luettava käyttöpaikka muutetaan päivittäin luettavaksi käyttöpaikaksi. Ilmoitukseen on tällöin liitettävä muutosajankohdan mittaustieto."

Mittausasetuksen 25 §:n mukaan:

"Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava jakeluverkonhaltijalle taseselvitystä varten mittaustiedot tämän jakeluverkon rajapistemittauksista.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava vähittäismyyjälle laskutusta varten kutakin päivittäin luettavaa käyttöpaikkaa, johon vähittäismyyjä toimittaa maakaasua, koskevat validoidut, kaasutoimituspäiväkohtaiset kulutustiedot energiamäärinä edeltävän kaasukuukauden ajalta.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava jakeluverkonhaltijalle laskutusta varten edeltävän kaasukuukauden ajalta energiamäärinä:

20.12.2019

- 1) päivittäin luettavaa käyttöpaikkaa koskevat validoidut, kaasutoimituspäiväkohtaiset kulutustiedot;
- 2) validoidut, kaasutoimituspäiväkohtaiset mittaustiedot uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpisteiden verkkoonsyötöistä;
- 3) validoidut, kaasutoimituspäiväkohtaiset mittaustiedot nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistosta peräisin olevan kaasun syöttöpisteen verkkoonsyötöistä sekä osapuolten syöttöpisteessä ilmoittamista verkkoonsyötöistä;
- 4) kaasutoimituspäiväkohtaiset jäännöskulutuksen määrät."

Mittausasetuksen 26 §:n mukaan:

"Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava kaasukuukautta seuraavan kaasukuukauden kuudenteen kaasutoimituspäivään kello 10 mennessä:

- 1) tasevastaavalle validoituihin mittaustietoihin perustuvat lopullisen taseselvityksen tulokset kaasukuukauden kaikilta kaasutoimituspäiviltä;
- 2) tukkumarkkinaosapuolelle tämän toimitussuhteisiin, nominaatioilmoituksiin ja kaupankäynti-ilmoituksiin perustuvia maakaasumääriä koskevat taseselvitystiedot kaasukuukauden kaikilta kaasutoimituspäiviltä.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tehtävä siirtokapasiteettia varaavien tukkumarkkinaosapuolten, siirtoverkon loppukäyttäjien, vähittäismyyjien, uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun verkkoonsyöttäjien ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan välisten tasevirheiden korjauslaskenta kunkin kaasukuukauden osalta kaksi kertaa. Ensimmäinen korjauslaskenta on tehtävä kolmantena kaasukuukautena toimituskuukauden jälkeen ja toinen korjauslaskenta toimituskuukautta seuraavan kalenterivuoden huhtikuussa kaikille edeltävän kalenterivuoden 12 toimituskuukaudelle. Tämän jälkeen markkinaosapuolten välisiä tasevirheitä voidaan korjata ainoastaan osapuolten kahdenvälisellä sopimuksella. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi lisäksi poikkeuksellisessa tilanteessa tehdä tasevirheille poikkeuskorjauslaskennan ensimmäisen tai toisen korjauslaskennan jälkeen.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tehtävänä on ilmoittaa tasevirheiden korjauslaskennan tulokset markkinaosapuolille näiden välistä korjauslaskutusta varten. Lopullisen taseselvityksen tuloksia ei muuteta korjauslaskennan seurauksena."

Mittausasetuksen 27 §:n mukaan:

"Taseselvityksessä ja siihen liittyvässä tiedonvaihdossa tulee noudattaa sääntökäsikirjan voimassa olevan version mukaista menettelyä, ellei unionin lainsäädännössä tai maakaasumarkkinaoikeudessa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä toisin säädetä."

20.12.2019

Mittausasetuksen 28 §:n mukaan:

"Maakaasumarkkinoiden osapuolet ovat sen lisäksi, mitä tässä asetuksessa säädetään, velvollisia pyynnöstä ilmoittamaan järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ja jakeluverkonhaltijalle maakaasun verkkoonsyöttöä ja hankintaa sekä maakaasun käyttöä ja toimitusta koskevia tietoja, jos tiedon saaminen on perusteltua taseselvityksen tai toisen osapuolen tasevastuun täyttämisen kannalta. Jakeluverkonhaltija ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltija ovat lisäksi velvollisia avustamaan järjestelmävastaavaa siirtoverkonhaltijaa virheellisten taseselvitystietojen korjaamisessa, jos maakaasujärjestelmän taseselvityksen tekeminen sitä edellyttää."

Työ- ja elinkeinoministeriön ehdotus valtioneuvoston asetukseksi maakaasun toimistusten selvityksestä ja mittauksesta (10.10.2019, jäljempänä mittausasetuksen muistio)

Mittausasetuksen muistion yksityiskohtaisten perustelujen mukaan:

"Sääntökäsikirja säädettäisiin osaksi Suomen oikeusjärjestystä ehdotetulla asetuksella. Käsikirjan menettelyt sitoisivat siten verkonhaltijoita, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoita ja maakaasumarkkinoiden osapuolia yleisesti edellyttäen, että unionin lainsäädännössä tai kansallisessa lainsäädännössä ei olisi annettu sääntökäsikirjasta poikkeavia säännöksiä. Maakaasumarkkinalain 88 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa maakaasumarkkinalain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Energiavirasto valvoisi sääntökäsikirjan menettelyjen noudattamista osana maakaasumarkkinalakiin perustuvaa normistoa. Sääntökäsikirjaan sisältyvät menettelytavat velvoittaisivat siten paitsi järjestelmävastaavaa siirtoverkonhaltijaa myös jakeluverkonhaltijoita ja maakaasujärjestelmässä toimivia markkinaosapuolia. Sääntökäsikirja olisi osa maakaasumarkkinalain 29 §:n 2 momentissa tarkoitettuja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun toteuttamista koskevia ehtoja, joita tällä on oikeus asettaa maakaasujärjestelmän käyttämiselle. Tällaisia ehtoja koskevan sääntelyn mukaisesti sääntökäsikirjaa voitaisiin soveltaa vasta sen jälkeen, kun Energiavirasto on sen vahvistanut. Käsikirjan vahvistamiseen sovellettaisiin sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:ssä säädettyä menettelyä. Maakaasualan yrityksille tulisi varata asianmukainen aika sopeuttaa toimintansa sääntökäsikirjan muutoksiin. Sääntökäsikirjan muutokset tulisi laatia laajasti eri sidosryhmiä kuullen sekä huolehtien siitä, että osapuolille varataan riittävästi valmistautumisaikaa lausuntojen antamiseen."

Pykälässä säädettäisiin lisäksi, että sääntökäsikirja tulisi olla suomen- ja ruotsinkielellä. Tämä on perusteltua sen vuoksi, että käsikirja tulisi asetuksessa olevien viittausten vuoksi osaksi kansallista lainsäädäntöämme. Säädöksissä viitattavien standardien kielestä annetun lain (553/1989) 3 §:n mukaan viitattun standardin tulee olla pääsääntöisesti suomen- ja ruotsinkielellä."

Maakaasumarkkinalaki (587/2017)

Maakaasumarkkinalain 29 §:n mukaan:

"Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasujärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta sekä huolehtii maakaasujärjestelmän tasevastuuseen kuuluvista tehtävistä, maakaasujärjestelmän taseselvityksestä ja maakaasukaupan kauppapaikan ylläpitämiseen ja keskitettyyn tiedonvaihtoon liittyvistä tehtävistä (järjestelmävastuu) ja on velvollinen huolehtimaan niistä tarkoituksenmukaisella ja maakaasujärjestelmässä toimivien maakaasumarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tulee ylläpitää ja kehittää järjestelmävastuun piiriin kuuluvia toimintojaan ja palveluitaan sekä ylläpitää, käyttää ja kehittää maakaasuverkkoaan ja muita järjestelmävastuun hoitamiseen tarvittavia laitteistojaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin siten, että ne toimivat tehokkaasti ja että edellytykset tehokkaasti toimiville kansallisille ja alueellisille maakaasumarkkinoille sekä Euroopan unionin maakaasun sisämarkkinoille voidaan turvata.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi asettaa järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ehtoja maakaasujärjestelmän käyttämiselle. Ehtoja voidaan soveltaa yksittäistapauksessa sen jälkeen, kun Energiavirasto on ne vahvistanut sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n mukaisesti. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää."

Maakaasumarkkinalain 32 §:n mukaan:

"Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasujärjestelmän maakaasutaseen sekä maakaasujärjestelmässä toimivien maakaasukaupan osapuolien maakaasutaseiden selvittämisestä kunkin taseselvitysjakson osalta (maakaasujärjestelmän taseselvitys). Taseselvitysjaksona on kaasutoimituspäivä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöön maakaasuverkkoon sovelletaan kaasutoimituspäivää pidempää taseselvitysjaksoa.

Taseselvityksen tulee perustua maakaasun mittaukseen etäluennalla sekä toimintuksia koskeviin ilmoituksiin. Tarkemmat säännökset taseselvityksessä käytettävistä menetelmistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Taseselvityspalvelun hinnoittelun on oltava kohtuullista."

Maakaasumarkkinalain 58 §:n mukaan:

"Maakaasumarkkinoiden osapuolen ja verkonhaltijan on huolehdittava vastuulleen kuuluvien maakaasukaupan, tasevastuun täyttämisen sekä maakaasukauppojen selvityksen edellyttämien ilmoitusten tekemisestä. Kukin ilmoitus on tehtävä sille asetetussa määräajassa sekä sille säädettyä ilmoitusmenettelyä noudattaen.

20.12.2019

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä."

Maakaasumarkkinalain 88 § 2. momentin mukaan:

"Energiaviraston tehtävänä on valvoa tämän lain noudattamista sekä tämän lain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään erikseen sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa."

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013, jäljempänä valvontalaki)

Valvontalain 10 §:n mukaan:

"Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa verkonhaltijan, järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

...

6) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi;

..."

Valvontalain 12 §:n 2 momentin mukaan:

"...

Maakaasuverkonhaltijaan, järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijaan kohdistuvan vahvistuspäätöksen tulee perustua niihin perusteisiin, joista säädetään:

- 1) maakaasumarkkinalaissa sekä sen nojalla annetuissa säännöksissä;*
- 2) maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annetussa laissa;*
- 3) maakaasuverkkoasetuksessa sekä sen nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;*
- 4) maakaasumarkkinadirektiivin nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa ja päätöksissä;*
- 5) siirtoverkonhaltijaan kohdistuvassa lainvoimaisessa päätöksessä, joka on annettu yhteistyövirastoasetuksen 8 artiklan nojalla."*

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsystä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta (jäljempänä maakaasuverkkoasetus)

Maakaasuverkkoasetuksen liitteen I luvun 3.4 kohdan 5 mukaan:

"Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava tasehallinta-alueittain siirtoverkossa olevan kaasun määrä kunkin kaasutoimituspäivän alussa ja ennuste siirtoverkossa olevan kaasun määrästä kunkin kaasutoimituspäivän päättyessä. Ennustetta kaasun määrästä kaasutoimituspäivän päättyessä on päivitettävä tuntikohtaisesti koko kaasutoimituspäivän ajan. Jos tasepoikkeamamaksut lasketaan tuntikohtaisesti, siirtoverkonhaltijan on julkaistava siirtoverkossa olevan kaasun määrä tuntikohtaisesti. Vaihtoehtoisesti siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava tasehallinta-alueittain kaikkien käyttäjien yhteenlaskettu tasepoikkeama kunkin tasehallintajakson alussa ja ennuste kaikkien käyttäjien yhteenlasketusta tasepoikkeamasta kunkin kaasutoimituspäivän päättyessä. Jos kansallinen sääntelyviranomainen katsoo, että tällaiset tiedot voivat mahdollistaa verkostonkäyttäjien väärinkäytökset, se voi vapauttaa siirtoverkonhaltijan tästä velvoitteesta."

Komission asetus (EU) N:o 312/2014, annettu 26 päivänä maaliskuuta 2014, kaasu- ja kaasunsiirtoverkkojen tasehallintaa koskevan verkkosäännön vahvistamisesta (jäljempänä tasehallintaverkkosääntö)

Tasehallintaverkkosäännön 5 artiklan mukaan:

"1. Yhdellä tasehallinta-alueella tapahtuva kahden tasehallintasalkun välinen kaasu- ja kaasunsiirto on suoritettava luovutusta ja hankintaa koskevien kaupankäynti-ilmoitusten välityksellä, jotka toimitetaan siirtoverkonhaltijalle kaasutoimituspäivää varten.

2. Siirtoverkonhaltijan on vahvistettava kaupankäynti-ilmoitusten toimittamisen, peruuttamisen ja muuttamisen ajankohdat siirtosopimuksessa tai muissa verkkonkäyttäjien kanssa tehtävissä oikeudellisesti sitovissa sopimuksissa ottaen huomioon kaupankäynti-ilmoitusten käsittelyyn mahdollisesti tarvittavan ajan. Siirtoverkonhaltijan on annettava verkkonkäyttäjille mahdollisuus toimittaa kaupankäynti-ilmoituksia vähän ennen sitä ajankohtaa, jona kaupankäynti-ilmoitus tulee voimaan.

3. Siirtoverkonhaltijan on minimoitava kaupankäynti-ilmoitusten käsittelyaika. Käsittely saa kestää enintään kolmekymmentä minuuttia paitsi silloin, kun kaupankäynti-ilmoituksen voimaantuloaika antaa mahdollisuuden pidentää käsittelyaikaa kahteen tuntiin saakka.

4. Kaupankäynti-ilmoituksessa on oltava ainakin seuraavat tiedot:

a) kaasutoimituspäivä, joksi kaasu siirretään;

b) asianomaisia tasehallintasalkkuja koskevat tunnistetiedot;

20.12.2019

c) tieto siitä, onko kyse luovutusta vai hankintaa koskevasta kaupankäynti-ilmoituksesta;

d) siirtomäärä ilmaistuna yksikkönä kWh/d, kun on kyse päiväkohtaisesta siirtomäärästä, tai yksikkönä kWh/h, kun on kyse tuntikohtaisesta siirtomäärästä, sen mukaan, mitä siirtoverkonhaltija vaatii.

5. Jos siirtoverkonhaltija saa toisiaan vastaavat luovutusta ja hankintaa koskevat kaupankäynti-ilmoitukset ja siirtomäärät ovat samansuuruiset, siirtoverkonhaltija on osoitettava siirtomäärä kyseisiin tasehallintasalkkuihin

a) ottona luovutusta koskevan kaupankäynti-ilmoituksen tehneen verkonkäyttäjän tasehallintasalkkuun ja

b) syöttönä hankintaa koskevan kaupankäynti-ilmoituksen tehneen verkonkäyttäjän tasehallintasalkkuun.

6. Jos 5 kohdassa tarkoitetut siirtomäärät eivät ole samansuuruiset, siirtoverkonhaltijan on joko osoitettava toiseen kaupankäynti-ilmoitukseen merkitty pienempi siirtomäärä tai hylättävä kummatkin kaupankäynti-ilmoitukset. Siirtoverkonhaltija vahvistaa sovellettavan säännön sovellettavassa siirtosopimuksessa tai muussa oikeudellisesti sitovassa sopimuksessa."

Tasehallintaverkkosäännön 6 artiklan mukaan:

"1. Siirtoverkonhaltijan on toteutettava tasehallintatoimia

a) pitääkseen siirtoverkon sen toimintarajoissa;

b) saavuttaakseen siirtoverkon putkilinjavarastoinnissa sellaisen aseman päivän lopussa, joka poikkeaa siitä asemasta, joka on oletettu saavutettavan kyseiseksi kaasu- ja lämmityspäiväksi ennakoitujen syöttöjen ja ottojen perusteella, ja joka on siirtoverkon taloudellisen ja tehokkaan toiminnan mukainen.

...

3. Siirtoverkonhaltijan on toteutettava tasehallintatoimia

a) ostamalla tai myymällä lyhytaikaisia standardoituja tuotteita kauppapaikalla; ja/tai

b) käyttämällä tasehallintapalveluja.

4. Toteuttaessaan tasehallintatoimia siirtoverkonhaltijan on otettava huomioon seuraavat periaatteet:

a) tasehallintatoimet on toteutettava syrjimättömästi;

b) tasehallintatoimissa on otettava huomioon kaikki siirtoverkonhaltijoiden velvollisuudet hoitaa siirtoverkkoa taloudellisesti ja tehokkaasti."

Tasehallintaverkkosäännön 7 artiklan mukaan:

"1. Lyhytaikaisilla standardoiduilla tuotteilla käydään kauppaa samana päivänä tai seuraavana päivänä tapahtuvaa toimitusta varten seitsemänä päivänä viikossa kauppapaikan sovellettavien sääntöjen mukaisesti, jotka kauppapaikan ylläpitäjä ja siirtoverkonhaltija ovat määritelleet keskenään.

2. Alulle paneva kaupankäyntiosapuoli on se kaupankäyntiosapuoli, joka tekee osto- tai myyntitarjouksen kauppapaikalla tapahtuvaa kaupankäyntiä varten, ja hyväksyvä kaupankäyntiosapuoli on se kaupankäyntiosapuoli, joka hyväksyy tarjouksen.

3. Jos kauppaa käydään omistuksen kohteena olevalla tuotteella,

a) yksi kaupankäyntiosapuoli tekee hankintaa koskevan kaupankäynti-ilmoituksen ja toinen tekee luovutusta koskevan kaupankäynti-ilmoituksen;

b) kummassakin kaupankäynti-ilmoituksessa on ilmoitettava kaasumäärä, joka siirretään siltä kaupankäyntiosapuolelta, joka tekee luovutusta koskevan kaupankäynti-ilmoituksen, sille kaupankäyntiosapuolelle, joka tekee hankintaa koskevan kaupankäynti-ilmoituksen,

c) jos käytetään tuntikohtaista siirtomäärää, sitä on sovellettava kiinteämääräisesti kaikkiin kaasutoimituspäivän jäljellä oleviin tunteihin tietystä alkamisajasta lähtien, ja sen on oltava kaikkina tätä alkamisaikaa edeltävinä tunteina nolla.

4. Jos kauppaa käydään sijaintiriippuvaisella tuotteella,

a) siirtoverkonhaltijan on päätettävä, mitä syöttö- ja ottokohtia tai niiden ryhmiä voidaan käyttää;

b) on täytettävä kaikki 3 kohdassa säädetyt edellytykset;

c) alulle panevan kaupankäyntiosapuolen on muutettava kaasumäärää, joka on toimitettava tai otettava siirtoverkkoon tai siirtoverkosta tietyssä syöttö- tai ottokohdassa, siirtomäärää vastaavalla määrällä ja todistettava siirtoverkonhaltijalle, että kyseistä määrää on muutettu tällä tavoin.

5. Jos kauppaa käydään aikariippuvaisella tuotteella,

a) on täytettävä 3 kohdan a ja b alakohdassa säädetyt edellytykset;

b) tuntikohtaista siirtomäärää on sovellettava kaasutoimituspäivän tunteihin tietystä alkamisajasta lähtien tiettyyn päättymisaikaan saakka, ja sen on oltava kaikkina alkamisaikaa edeltävinä ja kaikkina päättymisajan jälkeisinä tunteina nolla.

6. Jos kauppaa käydään aika- ja sijaintiriippuvaisella tuotteella, 4 kohdan a ja c alakohdassa sekä 5 kohdassa säädettyjen edellytysten on täytettävä.

7. Kun otetaan käyttöön lyhytaikaisia standardoituja tuotteita, vierekkäisiltä tasehallinta-alueilta olevien siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä yhteistyötä

määritelläkseen asiaankuuluvat tuotteet. Kunkin siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava asianomaisille kauppapaikkojen ylläpitäjille tällaisen yhteistyön tuloksesta ilman aiheetonta viivytystä."

Tasehallintaverkkosäännön 10 artiklan mukaan:

"1. Hankkiakseen lyhytaikaisia standardoituja tuotteita siirtoverkonhaltijan on käytävä kauppaa kauppapaikalla, joka täyttää kaikki seuraavat perusteet:

a) se tarjoaa koko kaasutoimituspäivän ajan riittävää tukea sekä verkonkäyttäjille, jotka käyvät kauppaa lyhytaikaisilla standardoiduilla tuotteilla, että siirtoverkonhaltijoille, jotka käyvät kauppaa tällaisilla tuotteilla toteuttaakseen asianmukaisia tasehallintatoimia;

b) se tarjoaa avoimen ja syrjimättömän pääsyn;

c) se tarjoaa palveluja yhdenvertaisen kohtelun mukaisesti;

d) se varmistaa anonyymin kaupankäynnin ainakin siihen asti, kun liiketoimesta on päätetty;

e) se tarjoaa kaikille kaupankäyntiosapuolille yksityiskohtaiset tiedot ajankohtaisista osto- ja myyntitarjouksista;

f) se varmistaa, että kaikista kaupoista ilmoitetaan asianmukaisesti siirtoverkonhaltijalle.

2. Siirtoverkonhaltijan on pyrittävä varmistamaan, että 1 kohdassa vahvistetut perusteet täyttyvät ainakin yhdellä kauppapaikalla. Jos siirtoverkonhaltija ei ole voinut varmistaa, että kyseiset perusteet täyttyvät ainakin yhdellä kauppapaikalla, sen on toteutettava toimenpiteet, jotka tarvitaan 47 artiklan mukaisen tasehallinnan kauppapaikan tai yhteisen tasehallinnan kauppapaikan perustamiseksi.

3. Kun yksittäisestä kaupasta on päätetty, siirtoverkonhaltija antaa kaupankäyntiosapuolten saataville riittävästi yksityiskohtaisia tietoja, jotta kauppa voidaan vahvistaa.

4. Kaupankäyntiosapuolen vastuulla on toimittaa siirtoverkonhaltijalle 5 artiklan mukainen kaupankäynti-ilmoitus, jollei tätä vastuuta ole annettu kauppapaikan ylläpitäjälle tai kolmannelle osapuolelle kauppapaikan sovellettavien sääntöjen mukaisesti.

5. Kauppapaikan ylläpitäjän on

a) julkaistava kunkin kaupan jälkeen oston marginaalihinnan ja myynnin marginaalihinnan kehitys ilman aiheetonta viivytystä; tai

b) annettava siirtoverkonhaltijalle tiedot, jos siirtoverkonhaltija päättää julkaista oston marginaalihinnan ja myynnin marginaalihinnan kehityksen. Siirtoverkonhaltijan on julkaistava nämä tiedot ilman aiheetonta viivytystä.

20.12.2019

Jos samalla tasehallinta-alueella on useampi kuin yksi kauppapaikan ylläpitäjä, sovelletaan b alakohtaa.

6. Kauppapaikan ylläpitäjä saa antaa verkonkäyttäjille luvan käydä kauppaa kauppapaikallaan vain, jos verkonkäyttäjillä on oikeus tehdä kaupankäynti-ilmoituksia.

7. Jos verkonkäyttäjä menettää oikeutensa tehdä kaupankäynti-ilmoituksia voimassa olevan sopimusjärjestelyn nojalla, siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava tästä ilman aiheetonta viivytystä kauppapaikan ylläpitäjälle, minkä seurauksena verkonkäyttäjä menettää väliaikaisesti oikeutensa käydä kauppaa kauppapaikalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita korjaavia toimenpiteitä, joita kauppapaikan ylläpitäjällä on mahdollisuus käyttää tällaisessa tapauksessa kauppapaikan sovellettavien sääntöjen nojalla."

Tasehallintaverkkosäännön 12 artiklan mukaan:

"1. Ilmoituksessa ja uudelleenilmoituksessa esitettävä kaasumäärä on ilmoitettava joko yksikkönä kWh/d, jos on kyse päiväkohtaisista ilmoituksista ja uudelleenilmoituksista, tai yksikkönä kWh/h, jos on kyse tuntikohtaisista ilmoituksista ja uudelleenilmoituksista.

2. Siirtoverkonhaltija voi erityistarpeidensa mukaisesti pyytää verkonkäyttäjiä esittämään ilmoituksissa ja uudelleenilmoituksissa muita tietoja tässä asetuksessa vaadittujen tietojen lisäksi, muun muassa tarkan, ajantasaisen ja riittävän yksityiskohtaisen ennusteen odotetuista syötöistä ja otoista.

..."

Tasehallintaverkkosäännön 13 artiklan mukaan:

"Yhteenliitäntäpisteitä koskevissa ilmoituksissa ja uudelleenilmoituksissa, jotka verkonkäyttäjät antavat siirtoverkonhaltijoille, on oltava ainakin seuraavat tiedot:

1. yhteenliitäntäpisteen tunnistetiedot;

2. kaasuvirran suunta;

3. verkonkäyttäjän tunnistetiedot tai tarvittaessa sen tasehallintasalkun tunnistetiedot;

4. verkonkäyttäjän vastapuolen tunnistetiedot tai tarvittaessa vastapuolen tasehallintasalkun tunnistetiedot;

5. sen kaasuvirran alkamis- ja päättymisaika, josta ilmoitus tai uudelleenilmoitus annetaan;

6. kaasutoimituspäivä D;

7. siirrettäväksi pyydetty kaasumäärä."

Tasehallintaverkkosäännön 14 artiklan mukaan:

"1. Verkonkäyttäjällä on oikeus toimittaa siirtoverkonhaltijalle kaasutoimituspäivää D koskeva ilmoitus viimeistään ennen ilmoittamisen määräajan päättymistä kaasutoimituspäivänä D-1. Ilmoittamisen määräaika on klo 13.00 UTC (talviaikaan) tai klo 12.00 UTC (kesäaikaan) kaasutoimituspäivänä D-1.

2. Siirtoverkonhaltijan on otettava huomioon viimeinen ilmoitus, jonka se on saanut verkonkäyttäjältä ennen ilmoittamisen määräajan päättymistä.

3. Siirtoverkonhaltijan on lähetettävä vahvistettuja määriä koskeva viesti asianomaisille verkonkäyttäjille viimeistään ennen vahvistamisen määräajan päättymistä kaasutoimituspäivänä D-1. Vahvistamisen määräaika on klo 15.00 UTC (talviaikaan) tai klo 14.00 UTC (kesäaikaan) kaasutoimituspäivänä D-1.

..."

Tasehallintaverkkosäännön 15 artiklan mukaan:

"1. Verkonkäyttäjällä on oikeus toimittaa uudelleenilmoituksia uudelleenilmoitusajan kuluessa, joka alkaa heti vahvistamisen määräajan päätyttyä ja päättyy aikaisintaan kolme tuntia ennen kaasutoimituspäivän D päättymistä. Siirtoverkonhaltijan on käynnistettävä uudelleenilmoituskierrös kunkin tunnin alkaessa uudelleenilmoitusajan kuluessa.

2. Siirtoverkonhaltijan on otettava uudelleenilmoituskierröksellä huomioon viimeinen uudelleenilmoitus, jonka se on saanut verkonkäyttäjältä ennen uudelleenilmoituskierröksen käynnistymistä.

3. Siirtoverkonhaltijan on lähetettävä vahvistettuja määriä koskeva viesti asianomaisille verkonkäyttäjille kahden tunnin kuluessa kunkin uudelleenilmoituskierröksen käynnistymisestä. Tosiasiallisen kaasuvirranmuutoksen alkamisaika on kaksi tuntia uudelleenilmoituskierröksen käynnistymisen jälkeen, paitsi jos

a) verkonkäyttäjä pyytää myöhempää aikaa; tai

b) siirtoverkonhaltija sallii varhaisemman ajan.

4. Oletuksena on, että jokainen kaasuvirranmuutos tapahtuu kunkin tunnin alkaessa."

Tasehallintaverkkosäännön 17 artiklan mukaan:

1. Siirtoverkonhaltija voi hylätä

a) ilmoituksen tai uudelleenilmoituksen viimeistään kahden tunnin kuluttua ilmoittamisen määräajan päättymisestä tai uudelleenilmoitusyklin käynnistymisestä seuraavissa tapauksissa:

i) ilmoitus tai uudelleenilmoitus ei ole sisällöltään vaatimusten mukainen;

ii) sen on toimittanut jokin muu yksikkö kuin verkkokäyttäjä;

iii) päiväkohtaisen ilmoituksen tai uudelleenilmoituksen hyväksyminen johtaisi negatiiviseen epäsuoraan virtausmäärään;

iv) se ylittää verkkokäyttäjälle jaetun kapasiteetin;

b) uudelleenilmoituksen viimeistään kahden tunnin kuluttua uudelleenilmoituskierron käynnistymisestä seuraavissa muissa tapauksissa:

i) uudelleenilmoitus ylittää verkkokäyttäjälle jäljellä oleviksi tunneiksi jaetun kapasiteetin, paitsi jos annetulla uudelleenilmoituksella pyydetään keskeytyvää kapasiteettia, kun siirtoverkonhaltija sellaista tarjoaa;

ii) tuntikohtaisen uudelleenilmoituksen hyväksyminen johtaisi odotettuun kaasuvirranmuutokseen ennen uudelleenilmoituskierron päättymistä.

2. Siirtoverkonhaltija ei saa hylätä verkkokäyttäjän ilmoitusta ja uudelleenilmoitusta pelkästään sillä perusteella, että kyseisen verkkokäyttäjän suunnitellut syötöt eivät vastaa sen suunniteltuja ottoja.

3. Jos uudelleenilmoitus hylätään, siirtoverkonhaltijan on käytettävä verkkokäyttäjän viimeistä vahvistettua määrää, jos sellainen on olemassa.

4. Rajoittamatta erityisehtoja ja -edellytyksiä, joita sovelletaan keskeytyvään kapasiteettiin ja ylikuormituksen hallintaa koskevien sääntöjen piiriin kuuluvaan kapasiteettiin, siirtoverkonhaltija saa periaatteessa muuttaa ilmoituksessa tai uudelleenilmoituksessa pyydettyä kaasumäärää ainoastaan poikkeustapauksissa ja hätätilanteissa, kun verkon varmuuteen ja stabiiliuteen kohdistuu ilmeinen vaara. Siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava kaikista tällaisista toteutetuista toimituksista kansalliselle sääntelyviranomaiselle."

Tasehallintaverkkosäännön 18 artiklan mukaan:

"1. Kansallisen sääntelyviranomaisen on siirtoverkonhaltijaa kuultuaan vahvistettava, missä muissa pisteissä kuin yhteenliitäntäpisteissä vaaditaan ilmoituksia ja uudelleenilmoituksia, jollei tätä ole jo vahvistettu.

2. Jos ilmoituksia ja uudelleenilmoituksia vaaditaan muissa pisteissä kuin yhteenliitäntäpisteissä, sovelletaan seuraavia periaatteita:

a) verkkokäyttäjillä on oikeus tehdä kaasutoimituspäiväksi uudelleenilmoituksia;

b) siirtoverkonhaltijan on vahvistettava tai hylättävä tehdyt ilmoitukset ja uudelleenilmoitukset ottaen huomioon 17 artiklan mukaiset aikarajat."

Tasehallintaverkkosäännön 34 artiklan mukaan:

"1. Jos on kyse tasehallinta-alueelle tehtävistä päivänsisäisesti mitattavista syötöistä ja tasehallinta-alueelta tehtävistä päivänsisäisesti mitattavista ostoista, joissa verkonkäyttäjän määränjako vastaa sen vahvistettua määrää, siirtoverkonhaltija ei ole velvollinen antamaan muita tietoja kuin vahvistetun määrän.

2. Jos on kyse tasehallinta-alueelle tehtävistä päivänsisäisesti mitattavista syötöistä ja tasehallinta-alueelta tehtävistä päivänsisäisesti mitattavista ostoista, joissa verkonkäyttäjän määränjako ei vastaa sen vahvistettua määrää, siirtoverkonhaltijan on kaasutoimituspäivänä D annettava verkonkäyttäjille vähintään kaksi päivitystä niiden mitatuista virroista ainakin yhteenlaskettujen päivänsisäisesti mitattavien syöttöjen ja ottojen osalta, jolloin siirtoverkonhaltija voi valita jommankumman seuraavista kahdesta vaihtoehdosta:

a) jokainen päivitys kattaa kaasuvirrat kyseisen kaasutoimituspäivän D alusta alkaen; tai

b) jokainen päivitys kattaa edellisen päivityksen jälkeiset uudet kaasuvirrat.

3. Ensimmäisten päivitysten on katettava vähintään neljän tunnin kaasuvirta kaasutoimituspäivänä D. Nämä päivitykset on annettava ilman aiheetonta viivytystä ja neljän tunnin kuluessa kaasuvirran jälkeen viimeistään klo 17.00 UTC (talviaikaan) tai klo 16.00 UTC (kesäaikaan).

4. Siirtoverkonhaltijan on vahvistettava toisen päivityksen antamisajankohta, kun kansallinen sääntelyviranomaisen on sen hyväksynyt, ja julkaistava se."

Tasehallintaverkkosäännön 36 artiklan mukaan:

"1. Sovellettaessa perustapauksen mukaista tietojenantomallia

a) siirtoverkonhaltijan on kaasutoimituspäivänä D-1 annettava verkonkäyttäjille kaasutoimituspäivää D koskeva ennuste niiden harvemmin kuin päivittäin mitattavista ostoista viimeistään klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai klo 11.00 UTC (kesäaikaan);

b) siirtoverkonhaltijan on kaasutoimituspäivänä D annettava verkonkäyttäjille vähintään kaksi päivitystä niiden harvemmin kuin päivittäin mitattavia ottoja koskevasta ennusteesta.

2. Ensimmäinen päivitys on annettava viimeistään klo 13.00 UTC (talviaikaan) tai klo 12.00 UTC (kesäaikaan).

3. Siirtoverkonhaltija on vahvistettava toisen päivityksen antamisajankohta, kun kansallinen sääntelyviranomaisen on sen hyväksynyt, ja julkaistava se. Tässä yhteydessä on otettava huomioon

a) lyhytaikaisten standardoitujen tuotteiden saatavuus kauppapaikalla;

20.12.2019

- b) verkonkäyttäjän harvemmin kuin päivittäin mitattavia ottoja koskevan ennusteen tarkkuus sen antamisajankohtaan verrattuna;*
- c) 15 artiklan 1 kohdan mukainen uudelleenilmoitusajan päättymisaika;*
- d) verkonkäyttäjän harvemmin kuin päivittäin mitattavia ottoja koskevan ennusteen ensimmäisen päivityksen antamisaika.*
- 4. Sovellettaessa muunnelman 1 mukaista tietojenantomallia siirtoverkonhaltijan on kaasutoimituspäivänä D annettava verkonkäyttäjille vähintään kaksi päivitystä niille jaetuista mitatuista virroista ainakin yhteenlaskettujen harvemmin kuin päivittäin mitattavien ottojen osalta 35 artiklan mukaisesti.*
- 5. Sovellettaessa muunnelman 2 mukaista tietojenantomallia siirtoverkonhaltijan on kaasutoimituspäivänä D-1 annettava verkonkäyttäjille 1 kohdan a alakohdassa mainittu kaasutoimituspäivää D koskeva ennuste niiden harvemmin kuin päivittäin mitattavista ostoista."*

Tasehallintaverkkosäännön 37 artiklan mukaan:

"1. Siirtoverkonhaltijan on viimeistään kaasutoimituspäivän D+1 päättyessä annettava jokaiselle verkonkäyttäjälle tiedot sen syöttöjä ja ottoja koskevasta ensimmäisestä määränjaosta kaasutoimituspäivänä D sekä alustava päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä seuraavasti:

- a) perustapauksen ja muunnelman 1 mukaisissa tietojenantomalleissa kaikki jakeluverkkoon toimitettu kaasu on jaettava määrällisesti;*
- b) muunnelman 2 mukaisessa tietojenantomallissa harvemmin kuin päivittäin mitattavien ottojen on vastattava verkonkäyttäjän harvemmin kuin päivittäin mitattavista ostoista laadittua seuraavan päivän ennustetta;*
- c) muunnelman 1 mukaisessa tietojenantomallissa alustava määränjako ja alustava päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä katsotaan lopulliseksi määränjaoksi ja lopulliseksi päiväkohtaiseksi tasepoikkeamamääräksi.*

...

3. Siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava kullekin verkonkäyttäjälle sen syöttöjä ja ottoja koskeva lopullinen määränjako ja lopullinen päiväkohtainen tasepoikkeamamäärä sovellettavissa kansallisissa säännöissä vahvistetun ajan kuluessa."

Tasehallintaverkkosäännön 39 artiklan mukaan:

"1. Jokaisen tasehallinta-alueeseen kuuluvan jakeluverkonhaltijan ja jokaisen ennusteenlaatijan on annettava asianomaisen tasehallinta-alueen siirtoverkonhaltijalle tämän tarvitsemat tiedot, jotta verkonkäyttäjille voitaisiin antaa tämän aseuksen mukaisesti tietoja. Näihin tietoihin kuuluvat syötöt jakeluverkkoon ja otot

jakeluverkosta riippumatta siitä, kuuluuko jakeluverkko tasehallinta-alueeseen vai ei.

2. Tiedot, niiden muoto ja antamismenettely on määriteltävä siirtoverkonhaltijan, jakeluverkonhaltijan ja tarvittaessa ennusteenlaatijan yhteistyönä sen varmistamiseksi, että siirtoverkonhaltija antaa verkonkäyttäjille tietoja tämän luvun ja erityisesti 33 artiklan 1 kohdassa säädettyjen perusteiden mukaisesti.

3. Tiedot on annettava siirtoverkonhaltijalle sovellettavissa kansallisissa säännöissä vahvistetussa muodossa, jonka on vastattava sitä muotoa, jota siirtoverkonhaltija käyttää antaessaan tietoja verkonkäyttäjille.

4. Kansallinen sääntelyviranomaisen voi pyytää siirtoverkonhaltijaa, jakeluverkonhaltijaa ja ennusteenlaatijaa ehdottamaan kannustinmekanismia, joka kannustaa tarkan ennusteen laatimiseen verkonkäyttäjän harvemmin kuin päivittäin mitattavista ostoista ja jonka on täytettävä siirtoverkonhaltijaa koskevat 11 artiklan 4 kohdassa säädettyt perusteet.

5. Kansallisen sääntelyviranomaisen on nimettävä tasehallinta-alueen ennusteenlaatija kuultuaan ensin asianomaisia siirtoverkonhaltijoita ja jakeluverkonhaltijoita. Ennusteenlaatijan on vastattava verkonkäyttäjän harvemmin kuin päivittäin mitattavista ostoista koskevan ennusteen ja tarvittaessa myöhempää määränjakoa koskevan ennusteen laadinnasta. Ennusteenlaatija voi olla siirtoverkonhaltija, jakeluverkonhaltija tai kolmas osapuoli."

Tasehallintaverkkosäännön 40 artiklan mukaan:

"Jakeluverkonhaltijan on annettava siirtoverkonhaltijalle tiedot jakeluverkkoa koskevista päivänsisäisesti ja päivittäin mitattavista syötöistä ja ostoista 34 artiklan 2–6 kohdassa sekä 35 ja 37 artiklassa säädettyjen tietojenantovaatimusten mukaisesti. Tiedot on annettava siirtoverkonhaltijalle riittävän aikaisin, jotta tämä voi antaa tiedot verkonkäyttäjille."

Tasehallintaverkkosäännön 42 artiklan mukaan:

"1. Ennusteenlaatijan on annettava siirtoverkonhaltijalle ennusteet verkonkäyttäjän harvemmin kuin päivittäin mitattavista ostoista ja myöhemmistä määränjaoista 36 ja 37 artiklassa säädettyjen tietojenantovaatimusten mukaisesti. Tiedot on annettava siirtoverkonhaltijalle riittävän aikaisin, jotta siirtoverkonhaltija voi antaa tiedot verkonkäyttäjille ja jotta seuraavan päivän ja päivänsisäiset ennusteet verkonkäyttäjän harvemmin kuin päivittäin mitattavista ostoista voidaan antaa viimeistään yksi tunti ennen 36 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa mainittuja määräaikoja, paitsi jos siirtoverkonhaltija ja ennusteenlaatija sopivat myöhemmästä ajasta, joka riittää tietojen antamiseen siirtoverkonhaltijalta verkonkäyttäjälle.

..."

Perustelut

Energiaviraston toimivalta

Valvontalain 10 §:n 1 momentin kohdan 6 mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi ennen niiden käyttöönottoa. Valvontalain 4 momentin mukaan päätös on voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan. Vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellisesta perustasta säädetään valvontalain 12 §:ssä.

Valvontalain 10 §:ää koskevan hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen (HE 20/2013) mukaan etukäteinen toimivalta merkitsee sitä, että järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei saa ottaa käyttöön etukäteisen toimivallan piiriin kuuluvien palveluiden ehtoja ja niiden hinnoittelua koskevia menetelmiä ennen kuin Energiavirasto on antanut niitä koskevan vahvistuspäätöksen. Energiavirasto ei ole vahvistuspäätöstä antaessaan sidottu verkonhaltijan esittämiin ehtoihin tai menetelmiin, vaan virastolla on oikeus poiketa verkonhaltijan esityksestä.

Suomen maakaasumarkkinat avautuvat kilpailulle vuoden 2020 alussa, mikä tarkoittaa maakaasukauppojen selvityksen osalta nykyistä yksityiskohtaisempaa ja monimutkaisempaa selvitysmenettelyä. Maakaasumarkkinoiden avauduttua on mahdollista, että tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mittausta koskevaa säännöstöä tulee tarkastella uudestaan ja tarvittaessa päivittää. Tämän perusteella Energiavirasto vahvistaa sääntökäsikirjan tällä päätöksellä määräajaksi vuodeksi 2020. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on toimitettava Energiavirastolle vahvistettavaksi ehdotus sääntökäsikirjaksi vuodelle 2021 ja siitä eteenpäin ennen sen käyttöönottamista.

Asiassa järjestetty julkinen kuuleminen

Energiavirasto järjesti Gasumin TSO-yksikön toimittamasta sääntökäsikirjasta julkisen kuulemisen ajalla 29.11. - 16.12.2019. Lausunnon toimitti määräaikaan mennessä yksi taho, Haminan Energia, joka katsoi kuulemisajan olleen kohtuuttoman lyhyt.

Energiavirasto toteaa, että sääntökäsikirjaan liittyvällä kuulemisella pyrittiin antamaan sidosryhmille mahdollisuus lausua sääntökäsikirjan sisällöstä. Energiaviraston toimivalta vahvistaa sääntökäsikirja perustuu valtioneuvoston asetukseen maakaasun toimitusten selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019), joka annettiin 10. lokakuuta 2019. Toisaalta Energiaviraston tulee vahvistaa sääntökäsikirja siten, että se tulee voimaan 1.1.2020 alkaen Suomen maakaasumarkkinoiden avautuessa. Nämä aikarajat asettivat rajoitteet sääntökäsikirjan kuulemisajalle.

Energiavirasto vahvistaa sääntökäsikirjan tällä päätöksellä ajalle 1.1.-31.12.2020, jolloin Haminan LNG-termiinaalia ei Energiaviraston saaman tiedon mukaan vielä oteta käyttöön. Sääntökäsikirjan ehtojen soveltuvuus Haminan LNG-termiinaalin näkökulmasta otetaan asianmukaisesti huomioon Haminan Energian esittämän aikataulun mukaisesti, kun sääntökäsikirja päivitetään ja vahvistetaan uudelleen vuoden 2020 lopussa. Mikäli Haminan LNG-termiinaalin kaupallinen käyttöönotto

tapahtuisi jo vuoden 2020 aikana, Energiavirasto arvioisi voimassa olevan sääntökäsikirjan ehtoja LNG-terminaalin näkökulmasta tarpeen mukaan jo aikaisemmin.

Sääntökäsikirjan ehtojen arviointi

Yleistä

Maakaasumarkkinalain 29 §:n mukaan järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasujärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta sekä huolehtii maakaasujärjestelmän tasevastuuseen kuuluvista tehtävistä, maakaasujärjestelmän taseselvityksestä ja maakaasukaupan kauppapaikan ylläpitämiseen ja keskitettyyn tiedonvaihtoon liittyvistä tehtävistä (*järjestelmävastuu*).

Maakaasumarkkinalain 31 §:n mukaan järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasutaseen ylläpitämisestä vastuualueellaan (*maakaasujärjestelmän tasevastuu*). Maakaasujärjestelmän tasevastuuseen sisältyvät kaikki sen hoitamisen edellyttämät toimenpiteet ja resurssit, jotka on toteutettava tai joiden käytettävyys on varmistettava kunkin taseselvitysjakson ajaksi. Edelleen maakaasumarkkinalain 32 §:n mukaan järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasujärjestelmän maakaasutaseen sekä maakaasujärjestelmässä toimivien maakaasukaupan osapuolien maakaasutaseiden selvittämisestä kunkin taseselvitysjakson osalta (*maakaasujärjestelmän taseselvitys*).

Mittausasetuksen muistion mukaan maakaasukauppojen selvityksessä siirrytään vuoden 2020 alusta alkaen nykyistä yksityiskohtaisempaan ja monimutkaisempaan selvitysmenettelyyn. Tämä edellyttää nykyistä yksityiskohtaisempaa säännöstöä. Nyt vahvistettavaksi toimitettu sääntökäsikirja säädetään osaksi Suomen oikeusjärjestystä. Käsikirjan menettelyt sitovat siten verkonhaltijoita, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoita ja maakaasumarkkinoiden osapuolia yleisesti edellyttäen, että Euroopan unionin lainsäädännössä tai kansallisessa lainsäädännössä ei olisi annettu sääntökäsikirjasta poikkeavia säännöksiä. Energiavirasto valvoo sääntökäsikirjan menettelyjen noudattamista osana maakaasumarkkinalakiin perustuvaa normistoa. Sääntökäsikirja on myös osa maakaasumarkkinalain 29 §:n 2 momentissa tarkoitettuja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ehtoja, joita tällä on oikeus asettaa maakaasujärjestelmän käyttämiseksi. Sääntökäsikirjaa voidaan soveltaa vasta sen jälkeen, kun Energiavirasto on sen vahvistanut. Sääntökäsikirjan vahvistamiseen sovelletaan valvontalain 10 §:ssä säädettyä menettelyä. Sääntökäsikirja tulee olla suomen- ja ruotsinkielellä.

Käsikirjaan sisältyvät ehdot

Tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mitausta maakaasujärjestelmässä säännellään maakaasumarkkinalaissa, mittausasetuksessa, tasehallinnan verkkosäännössä ja maakaasuverkoasetuksessa. Mittausasetuksen 13, 21 ja 27 §:ien mukaan sääntökäsikirjalla täsmennetään näitä menettelyjä.

20.12.2019

Sääntökäsikirjan osa I (tukumarkkinaan liittyvät ehdot) sisältää keskeiset ilmoitusvelvollisuudet ja periaatteet koskien toimitussuhteiden alkamista ja päättymistä, nominointia ja kaupankäynti-ilmoituksia, määränjakoa sekä taseselvitystietojen raportointia. Osa II (vähittäismarkkinaan liittyvät ehdot) sisältää keskeiset ilmoitusvelvollisuudet ja periaatteet koskien käyttöpaikkarekisteriä ja asiakassalkkuja, eipäivittäin luettavien käyttöpaikkojen kulutusennusteita, mittautustietojen luentaa, taseselvitystietojen ilmoittamista jakeluverkonhaltijoille ja vähittäismyyjille sekä käyttöpaikkatietojen muutoksia.

Energiavirasto on vahvistanut osan edellä mainittuihin menettelyihin liittyvistä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan asettamista ehdoista jo aiemmin ennen mittausasetuksen voimaantuloa valvontalain 10 §:n perusteella. Aiemmin kesällä 2019 vahvistetut ehdot sisältyvät Energiaviraston vahvistamiin dokumentteihin Siirtopalvelun ehdot (854/531/2019), Tasehallinnan ehdot (854/531/2019), Vähittäismarkkinan taseselvityksen ehdot (854/531/2019) ja Balticconnector-yhteenliitännänpisteessä sovellettavan kapasiteetinjakomekanismin ehdot (456/503/2019). Energiavirasto on sääntökäsikirjan vahvistamisen yhteydessä tarkistanut edellä mainittuihin dokumentteihin sisältyvien ehtojen yhdenmukaisuuden suhteessa sääntökäsikirjaan. Tällä vahvistuspäätöksellä sääntökäsikirjaan sisältyvät ehdot tulevat mittausasetuksen mukaisesti suoraan osaksi Suomen oikeusjärjestystä. Sääntökäsikirjan vahvistamisella ei ole muuta vaikutusta Energiaviraston aiemmin vahvistamiin ehdodokumentteihin.

Energiavirasto on arvioinut sääntökäsikirjaan sisältyvät ehdot ja menettelyt sovellettavan lainsäädännön perusteella ja katsoo, että sääntökäsikirjaan sisältyvät menettelyt ja ehdot ovat tasapuolisia ja syrjimättömiä ja noudattavat lainsäädännön vaatimuksia.

Johtopäätökset

Energiavirasto katsoo, että sääntökäsikirjaan sisältyvät menettelyt ja ehdot ovat tasapuolisia ja syrjimättömiä ja noudattavat maakaasumarkkinalain ja mittausasetuksen pykälissä, sekä tasehallinnan verkkosäännön ja maakaasuverkoasetuksen artikloissa esitettyjä säännöksiä.

Päätöksen voimassaolo

Tämä päätös on voimassa määräajan 31.12.2020 asti.

Sovelletut säännökset

Valtioneuvoston asetus maakaasun toimituksen selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019): 3 §, 4 §, 5 §, 13 §, 15 §, 16 §, 21 §, 24 §, 25 §, 26 §, 27 §, 28 §

Maakaasumarkkinalaki (508/2000): 29 §, 32 §, 58 §, 88 §

20.12.2019

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013): 10 §, 12 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja ase-tuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta: Liitteen I luku 3.4, kohta 5.

Komission asetus (EU) N:o 312/2014, annettu 26 päivänä maaliskuuta 2014, kaasunsiirtoverkkojen tasehallintaa koskevan verkkosäännön vahvistamisesta: artiklat 5, 6, 7, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 34, 36, 37, 39, 40, 42.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

Liitteet	Valitusosoitus Sääntökäsikirja Regelhandbok för gasmarknaden
Jakelu	Gasum Oy
Tiedoksi	Suomen Kaasunsiirtopalvelut Oy Työ- ja elinkeinoministeriö

Valitusosoitus

Muutoksenhakuoikeus

Energiaviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskelpoisella päätöksellä tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on Markkinaoikeus.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu. Tuomioistuinnmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Valituskirjelmän sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- muutoksenhaun kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä

- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Energiavirastolle tai markkinaoikeudelle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Markkinaoikeudelle, jonka osoite on:

Markkinaoikeus

Radanrakentajantie 5

00520 Helsinki

Faksi: 029 56 43300

Sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Kaasumarkkinan sääntökäsikirja

Versio 1.0

28.11.2019

28.11.2019

Muutokset

Versio	Pvm	Muutos
1		

28.11.2019

Sisällysluettelo

MUUTOKSET	2
1 JOHDANTO	5
2 MÄÄRITELMÄT	6
OSA I. TUUKKUMARKKINA	11
3 TOIMITUSSUHTEEN ILMOITTAMINEN JA PÄÄTTÄMINEN	11
3.1 Uudet toimitussuhteet.....	11
3.2 Toimitussuhteen päätyminen.....	11
4 NOMINOINTI JA KAUPANKÄYNTI-ILMOITUKSET	11
4.1 Nominointi ennen kaasutoimituspäivää	11
4.2 Renominointi koko kaasutoimituspäiväksi tai kaasutoimituspäivän jäljellä oleviksi tunneiksi.....	12
4.3 Kaupankäynti-ilmoitukset	13
4.3.1 Ehdot kaasun omistajanvaihdoksille.....	13
4.3.2 Kaupankäynti-ilmoitusten lähettäminen	13
4.3.3 Kaupankäynti-ilmoitukset kaasupörssissä solmituista kaupoista.....	14
4.3.4 Täsmäytysmenettely virtuaalisessa kauppapaikassa.....	14
4.4 Nominaatioihin ja kaupankäynti-ilmoituksiin sovellettava tiedonvaihto	15
5 MÄÄRÄNJAKO	15
6 TIEDONANTOVELVOITTEET JA TASESELVITYSTIETOJEN RAPORTOINTI.....	15
6.1.1 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tiedonantovelvollisuudet tasevastaavaa kohtaan ennen kaasutoimituspäivää	15
6.1.2 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tiedonantovelvollisuudet tasevastaavia kohtaan kaasutoimituspäivän aikana.....	15
6.1.3 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasehallintatoimenpiteet kaasutoimituspäivän aikana	16
6.2 Alustava tase selvitys kaasutoimituspäivänä D+1...M+5D.....	16
6.3 Lopullinen tase selvitys M+6D	17
6.4 Ensimmäinen ja toinen korjaus.....	17
OSA II. VÄHITTÄISMARKKINA	18
7 KÄYTTÖPAIKKAREKISTERI JA ASIAKASSALKUT	18
7.1 Käyttöpaikkatiedot käyttöpaikkarekisterissä.....	18
7.2 Asiakassalkku ja jäännöskulutuksen asiakassalkku.....	18
8 EI-PÄIVITTÄIN LUETTAVIEN KÄYTTÖPAIKKOJEN KULUTUSENNUSTEET	18
9 MITTAUSTIETOJEN LUENTA	18
9.1 Päivittäin luettavien mittaustietojen ilmoittaminen	18

28.11.2019

10	TASESELVITYSTIETOJEN ILMOITTAMINEN JAKELUVERKONHALTIJALLE JA VÄHITTÄISMYYJÄLLE	19
10.1	Alustava taseselvitys	19
10.2	Lopullinen taseselvitys	20
11	MUUTOKSET KÄYTTÖPAIKKATIETOIHIIN	20
11.1	Vähittäismyyjä aloittaa toimituksen päivittäin luettavaan käyttöpaikkaan	20
11.1.1	Toimituksen lopettaminen myyntisopimuksen päättymisen seurauksena	21
	LIITE 1. JAKELUVERKON JÄÄNNÖSKULUTUKSEN JA HÄVIÖIDEN MÄÄRITTÄMINEN	22

28.11.2019

1 Johdanto

Tämä Kaasumarkkinan sääntökäsikirja on valtioneuvoston asetuksessa maakaasun toimitusten selvityksestä ja mittauksesta (1008/2019) 3 §:ssä viitattu sääntökäsikirja, joka koskee tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mittausta maakaasujärjestelmässä. Sääntökäsikirja muodostuu kahdesta osasta, joista ensimmäinen käsittelee tukkumarkkinan ja toinen vähittäismarkkinan edellä mainittuja osa-alueita.

28.11.2019

2 Määritelmät

Ellei asiayhteydessä ole muuta mainittu, seuraavilla termeillä on alla esitetty merkitys riippumatta termien käytöstä yksikössä tai monikossa.

Arkipäivällä tarkoitetaan mitä tahansa kaasutoimituspäivää maanantaista (alkaen klo 5.00 UTC talviaikaan tai 4.00 UTC kesäaikaan) perjantaihin (alkaen klo 5.00 UTC talviaikaan tai 4.00 UTC kesäaikaan) lukuun ottamatta itsenäisyyspäivää, vapunpäivää, jouluaattoja, juhannusaattoja ja muuta arkipäiväksi sattuvaa pyhäpäivää.

Asiakassalkku tarkoittaa vähittäismyyjän joustavien toimitussopimusten muodostamaa kokonaisuutta, johon sisältyviin toimitussopimuksiin perustuen vähittäismyyjä toimittaa maakaasua jakeluverkossa sijaitseviin käyttöpaikkoihin.

Biokaasusalkku sisältää kaikki siirto- ja jakeluverkkojen jalostetun biokaasun syöttöpisteet, joihin biokaasun verkkoonsyöttäjä toimittaa jalostettua biokaasua, ja joihin biokaasun verkkoonsyöttäjän on solmittava shipperin kanssa sopimus kaasujärjestelmään toimittamista varten.

Biokaasun syöttöpiste on kaasujärjestelmän fyysinen piste, jossa verkkoon syötettävän jalostetun biokaasun kaasunmittausjärjestelmä sijaitsee.

Biokaasun verkkoonsyöttäjä on markkinaosapuoli, joka syöttää jalostettua biokaasua verkkoon ja solmii sopimuksen shipperin kanssa biokaasun syöttämiseksi Suomen kaasujärjestelmään.

Biokaasun virtuaalinen syöttöpiste on virtuaalinen syöttöpiste, johon kuuluvat kaikki biokaasun syöttöpisteet riippumatta siitä, mihin verkkoon ne ovat liittyneet. Shipper käyttää biokaasun virtuaalista syöttöpistettä kapasiteetin varaamiseen biokaasun syöttöpisteille.

Ei-päivittäin luettava käyttöpaikka tarkoittaa jakeluverkon käyttöpaikkaa, jossa markkinaosapuolten määränjako tehdään ei-päivittäin luettavan kulutuksen menettelyjen mukaisesti.

Ennustettu tasepoikkeama on järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ennuste koko järjestelmän tasepositiolle kaasutoimituspäivän lopussa perustuen kaikkien taseryhmien hyväksytyihin nominaatioihin syöttö- ja ottopisteissä, ennustettuun biokaasun verkkoon syöttöön ja ennustettuun kulutukseen ottovyöhykkeellä plus/miinus kaasumäärä, josta järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on käynyt kauppaa kaasupörssissä tasapainottaakseen järjestelmää ko. kaasutoimituspäivänä.

Ensimmäinen korjaus on korjaus, joka tehdään toimituskuukautta seuraavana kolmantena kuukautena ja perustuu lopullisen taseselvityksen jälkeen korjattuihin mittaustietoihin.

Etäluentaominaisuus tarkoittaa mittauslaitteiston toiminnallisuutta, jossa mittauslaitteiston rekisteröimä tieto luetaan sen muistista viestintäverkon kautta.

Jakeluverkko on paikallinen tai alueellinen maakaasuputkisto, jonka kautta maakaasua kuljetetaan vähennetyllä paineella, mukaan lukien maakaasun paikalliseen jakeluun pääasiallisesti käytettävät korkeapaineputkistojen osat.

28.11.2019

Jakeluverkonhaltija on elinkeinonharjoittaja, joka harjoittaa jakelutoimintaa ja on vastuussa jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä toiminta-alueellaan, sen yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset kaasun jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä.

Jakeluverkon loppukäyttäjä on jakeluverkkoon liittyneen käyttöpaikan asiakas, joka ostaa maakaasua omaan käyttöönsä. Jakeluverkon loppukäyttäjä voi olla kuluttaja tai muu kaasun loppukäyttäjä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on Energiaviraston järjestelmävastaavaksi siirtoverkonhaltijaksi määräämä siirtoverkonhaltija.

Jäännöskulutuksen asiakassalkku tarkoittaa vähittäismyyjän, jolla on toimitusvelvollisuus jakeluverkonhaltijan toiminta-alueella, asiakassalkkua, joka koostuu kysymyksessä olevan jakeluverkon loppukäyttäjien ei-päivittäin luettavista käyttöpaikoista, joihin vähittäismyyjällä on voimassa oleva myyntisopimus, sekä jakeluverkon häviöistä.

Kaasukuukausi on ajanjakso, joka alkaa kalenterikuukauden ensimmäisen kaasutoimituspäivän alussa ja päättyy seuraavan kalenterikuukauden ensimmäisen kaasutoimituspäivän alkamiseen.

Kaasunmittausjärjestelmä tarkoittaa kaasun mittauslaitteistoa, joka sisältää määrämittauksen ja tarvittaessa laadun analysoinnin sekä mittautietojen tallentamisen, kunnes mittautiedot luetaan joko etäluennalla tai manuaalisesti.

Kaasupörssi on mikä tahansa Suomen maakaasujärjestelmässä toimiva markkinapaikka, joka on sopinut toiminnastaan Suomen markkina-alueella järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa ja jossa maakaasun omistus siirtyy yhdeltä shipperiltä tai traderilta toiselle kaasupörssin välittämien kauppojen välityksellä.

Kaasutoimituspäivä on ajanjakso alkaen klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai klo 4.00 UTC (kesäaikaan) ja päättyen seuraavana vuorokautena klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai klo 4.00 UTC (kesäaikaan).

Kapasiteetti on siirtokapasiteetti muodossa kWh/tunti syötettynä siirtoverkkoon tai otettuna siirtoverkosta ja joka voidaan varata järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta.

Kapasiteettijakso on mikä tahansa ajanjakso, jolle kapasiteettia tarjotaan.

Kapasiteettisopimus on järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja shipperin välinen sopimus, jossa on sovittu shipperin oikeudesta käyttää siirtokapasiteettia. Kapasiteettisopimus syntyy, kun järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija hyväksyy shipperin kapasiteettivarauspyyntönsä. Kapasiteettisopimus muodostuu kapasiteettijaksolle yhdestä tai useammasta kapasiteettituotteesta.

Kapasiteettivarauspyyntö on shipperin asettama tilaus kapasiteetista.

Kaupankäynti-ilmoitus on shipperin ja traderin virtuaalisen kauppapaikan antama ilmoitus kaasumääristä (muodossa kWh/h), joka siirtyy luovutuksen tekevältä osapuolelta hankinnan tekevälle osapuolelle kaasutoimituspäivänä D.

Keskitetyllä tiedonvaihdolla tarkoitetaan maakaasun vähittäismarkkinoiden keskeisten markkinaprosessien tiedonvaihtoon tarkoitettua ja vähittäismyyjiä ja jakeluverkonhaltijoita palvelemaan perustettua datahubia, jonka toiminnasta vastaa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija.

28.11.2019

Kuluttajalla tarkoitetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettua kuluttajaa, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten.

Käyttöpaikka tarkoittaa maakaasujärjestelmän fyysistä pistettä, johon maakaasua toimitetaan loppukäyttäjälle.

Käyttöpaikkarekisteri on järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ylläpitämä rekisteri, jossa säilytetään tietoja jakeluverkkojen käyttöpaikoista ja biokaasun syöttöpisteistä.

Loppukäyttäjä on siirto- tai jakeluverkkoon liittynyt osapuoli, joka ostaa kaasua omaan käyttöönsä.

Markkinaosapuolia ovat shipperit, vähittäismyyjät, siirtoverkon loppukäyttäjät, traderit ja biokaasun verkkoonsyöttäjät.

Markkinaosapuolirekisteri on rekisteri, johon kaikkien shipperien, traderien, vähittäismyyjien, siirtoverkon loppukäyttäjien, biokaasun verkkoonsyöttäjien, jakeluverkonhaltijoiden, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten haltijoiden ja siirtoverkonhaltijoiden on rekisteröidyttävä. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on vastuussa markkinaosapuolirekisterin ylläpitämisestä ja kehittämisestä.

Määränjako on kaasumäärä, joka on jaettu shipperille hyväksytyyn nominaatioon, shipperille tai traderille hyväksytyyn kaupankäynti-ilmoitukseen tai shipperille käyttöpaikan tai biokaasun syöttöpisteen mittaustietoihin perustuen.

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteisto tarkoittaa vastaanottoasemaa, jota käytetään maakaasun nesteyttämiseen tai nesteytetyn maakaasun tuontiin, purkamiseen ja kaasuttamiseen, mukaan lukien lisäpalvelut ja tilapäinen varastointi, joita tarvitaan kaasuttamiseen ja kaasun toimittamiseen sen jälkeen siirtoverkkoon, ei kuitenkaan varastointiin käytettäviä vastaanottoaseman osia.

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltija tarkoittaa luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, joka nesteyttää maakaasua tai tuo, purkaa ja kaasuttaa nesteytettyä maakaasua ja on vastuussa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston toiminnasta.

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutetun maakaasun syöttöpiste on kaasujärjestelmän virtuaalinen piste, jossa syötetään nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutettu maakaasu Suomen kaasujärjestelmään.

Nominaatio on shipperin järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle antama ilmoitus suunnittelemaansa maakaasumäärästä, jonka shipper aikoo syöttää tai ottaa kaasujärjestelmästä tietyssä fyysisessä tai virtuaalisessa pisteessä.

Nykyinen vähittäismyyjä tarkoittaa vähittäismyyjää, joka toimittaa käyttöpaikkaan maakaasua ennen vähittäismyyjän vaihtamista.

Ottopiste on fyysinen piste, jossa maakaasun siirtäminen siirtoverkossa päättyy ja jossa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kapasiteettisopimuksen mukaisesti luovuttaa maakaasun shipperille.

Ottovyöhyke käsittää Suomen kaasujärjestelmään liittyneet loppukäyttäjät.

28.11.2019

Portaali on järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan internet-pohjainen käyttöliittymä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sähköisille palveluille, jotka edellyttävät käyttäjältä kirjautumista ja pääsyoikeussopimuksen solmimista järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa.

Puitesopimukset tarkoittavat shipperin, traderin, siirtoverkon loppukäyttäjän, biokaasun verkkoonsyöttäjän ja vähittäismyyjän puitesopimuksia, jotka em. osapuolet solmivat järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa ja jossa osapuolet sitoutuvat noudattamaan näitä koskevia markkinasääntöjä ja muita järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ko. markkinaosapuolta koskevia ehtoja.

Päivittäin luettava käyttöpaikka tarkoittaa etäluettavalla mittauslaitteistolla varustettua käyttöpaikkaa, jonka mittauslaitteisto luetaan päivittäin.

Rajapiste tarkoittaa maakaasuverkon fyysistä pistettä, jossa maakaasu siirtyy siirtoverkosta jakeluverkkoon tai jakeluverkosta toiseen jakeluverkkoon.

Renominaatio on ilmoitus, jolla shipper voi muuttaa aiemmin voimassa olleita hyväksytyjä nominaatioitaan koko kaasutoimituspäiväksi tai kaasutoimituspäivän jäljellä oleviksi tunneiksi.

Renominaatiokierros tarkoittaa siirtoverkonhaltijan suorittamaa menettelyä, jossa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija käsittelee shipperin renominaatiot ja lähettää shipperille menettelyn tuloksena hyväksytyt nominaatiot.

Shipper on elinkeinonharjoittaja, joka on rekisteröitynyt markkinaosapuolirekisteriin ja jolle verkonhaltija siirtää kaasumääriä siirto- ja jakeluverkoissa. Shipper vastaa valtioneuvoston asetuksen 1008/2019 määritelmää tukkumarkkinaosapuolesta, joka hankkii tai toimittaa maakaasua tukkumarkkinoilla ja varaa siirtoverkon siirtokapasiteettia.

Siirtoverkon loppukäyttäjä on elinkeinonharjoittaja, joka kuluttaa ja toimittaa maakaasua siirtoverkkoon liitetyissä käyttöpaikoissa.

Suomen maakaasujärjestelmän muodostavat maakaasun siirtoverkko ja siihen liitetyt jakeluverkot. Maakaasujärjestelmään kuuluvat myös kaikki näihin verkkoihin liitetyt nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistot, uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun tuotantolaitokset ja kaasuvaratot sekä kaasun käyttöpaikat.

Syöttöpiste on fyysinen piste, jossa shipper syöttää maakaasua siirtoverkkoon vierekkäisestä maakaasujärjestelmästä tai biokaasua siirto- tai jakeluverkkoon ja josta siirto Suomen maakaasujärjestelmässä alkaa.

Tasevastaavalla tarkoitetaan taseryhmää ylläpitävää tukkumarkkinaosapuolta, jonka tasehallintasalkun epätasapainon järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tasapainottaa.

Taseryhmä tarkoittaa maakaasujärjestelmän fyysisiä syöttö- ja ottopisteitä, jotka on yhdistetty samaan tasehallintasalkkuun syöttöjen ja ottojen yhteen laskemista ja maakaasukaupankäynnin selvittämistä varten.

Tasevastaava shipper tai trader on taseryhmää hallinnoiva shipper tai trader, joka vastaa taseryhmän taseesta suhteessa järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja siten yksin ko. taseryhmästä kaikista tasevastuuseen kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista.

28.11.2019

Toinen korjaus on korjaus, joka tehdään joka huhtikuussa edeltävän kalenterivuoden kaikille 12 toimituskuukaudelle ja joka perustuu ensimmäisen korjauksen jälkeen toimitettuihin viimeisimpiin korjattuihin mittaustietoihin.

Toimitussuhde tarkoittaa maakaasun toimitusta, jossa siirtokapasiteettia varaava tukkumarkkinaosapuoli toimittaa asiakkaalleen kaiken tämän tarvitseman maakaasun, maakaasun toimitusta, jossa siirtokapasiteettia varaava tukkumarkkinaosapuoli tasapainottaa asiakkansa maakaasun hankinnan ja käytön erotuksen toimittamalla puuttuvan maakaasumäärän tai vastaanottamalla ylijäämän kunkin taseselvitysjakson aikana, sekä uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun tai maakaasumarkkinalain (587/2017 muutoksineen) 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun muun kaasun toimitusta maakaasujärjestelmään siirtokapasiteettia varaavalle tukkumarkkinaosapuolelle.

Toimitusvelvollinen vähittäismyyjä on maakaasumarkkinalain (587/2017 muutoksineen) 44 pykälässä tarkoitettu vähittäismyyjä. Jos jakeluverkonhaltijan toiminta-alueella ei ole vähittäismyyjää, jolla on huomattava markkinavoima, toimitusvelvollisuus on sillä vähittäismyyjällä, jonka toimitetun maakaasun määrällä mitattu markkinaosuus toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien hankkimasta maakaasusta on kyseisellä toiminta-alueella suurin.

Trader vastaa valtioneuvoston asetuksen 1008/2019 määritelmää tukkumarkkinaosapuolesta, joka hankkii tai toimittaa maakaasua tukkumarkkinoilla, mutta ei solmi kapasiteettisopimuksia siirtoverkonhaltijan kanssa eikä käy jälkimarkkinakauppaa siirtokapasiteetista.

Tukkumarkkinaosapuolella tarkoitetaan markkinaosapuolta, joka hankkii tai toimittaa maakaasua tukkumarkkinoilla ja varaa siirtoverkon siirtokapasiteettia, sekä markkinaosapuolta, joka hankkii tai toimittaa maakaasua tukkumarkkinoilla, mutta ei solmi kapasiteettisopimuksia siirtoverkonhaltijan kanssa eikä käy jälkimarkkinakauppaa siirtokapasiteetista.

Täsmäytys on menettely, jossa kaasumääriä verrataan toisiinsa ja yhdenmukaisestetaan shippereille jaettavat määrät molemmin puolin tiettyä yhteenliitännätpistessä, jonka tuloksena kaasumäärät hyväksytään shippereille.

Uusi vähittäismyyjä tarkoittaa vähittäismyyjää, joka on tehnyt ilmoituksen maakaasun toimituksen alkamisesta käyttöpaikkaan ja jolle käyttöpaikan uusi maakaasun toimitus on siirtynyt tai siirtymässä.

Validoidut mittaustiedot ovat kulutustietoja, joiden oikeellisuus on varmistettu verkonhaltijan toimesta määränjakoa varten.

Vähittäismyyjä on elinkeinonharjoittaja, joka toimittaa kaasua jakeluverkonhaltijan jakeluverkon kautta välittömästi loppukäyttäjille.

28.11.2019

OSA I. Tukumarkkina

3 Toimitussuhteen ilmoittaminen ja päättäminen

3.1 Uudet toimitussuhteet

Shipperin uuden toimitusosapuolen on ilmoitettava tiedot uudesta toimitussuhteesta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalissa. Shipperin on annettava hyväksymisilmoitus toimitussuhteelle portaalissa. Ilmoitukset on tehtävä vähintään kolme kaasutoimituspäivää ennen ensimmäistä kaasutoimituspäivää, jolloin toimitussuhteen on oltava voimassa.

3.2 Toimitussuhteen päättäminen

Shipperin tai tähän toimitussuhteessa olevan osapuolen on annettava ilmoitus olemassa olevan toimitussuhteen päättymisestä viimeistään kolme kaasutoimituspäivää ennen ensimmäistä kaasutoimituspäivää, jona toimitussuhde ei ole enää voimassa. Ilmoitus tehdään järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalissa.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on rekisteröitävä toimitussuhteen päättymisen viimeistään klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai klo 15.00 UTC (kesäaikaan) sitä kaasutoimituspäivää edeltävänä kaasutoimituspäivänä, jona toimitussuhde päättyy.

4 Nominointi ja kaupankäynti-ilmoitukset

Shipperin on nominoitava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle kaasutoimituspäivänä toimitettavat kaasumäärät Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitännäispisteessä ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutetun maakaasun syöttöpisteessä. Jos nominointia tai renominointia ei tehdä, shipperillä ei ole oikeutta saada kaasua siirretyksi.

Viimeisin järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ennen määräajan päättymistä shipperiltä vastaanottama nominaatio tai renominaatio katsotaan shipperin voimassa olevaksi nominaatioksi tai renominaatioksi.

4.1 Nominointi ennen kaasutoimituspäivää

- a) Shippereiden on lähetettävä nominaatiot järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle aikaisintaan kaasutoimituspäivänä D-400 ja viimeistään kaasutoimituspäivänä D-1 klo 13.00 UTC (talviaikaan) tai klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä. Lähetettyä nominaatiota voi korjata em. määräajan päättymiseen saakka. Vaikka shipper ei lähettäisi nominaatioita em. määräaikaan mennessä, shipperillä on mahdollisuus tehdä renominaatioita em. määräajan jälkeen, kuten kohdassa 4.2 on esitetty.

Järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle on lähetettävä:

- (i) Nominaatiot syöttöpisteistä (Imatra, Balticconnector, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutetun maakaasun syöttöpiste)

Shipperin on ilmoitettava kaasumäärät muodossa kWh/tunti, jotka shipper aikoo syöttää järjestelmään syöttöpisteestä kaikkina kaasutoimituspäivän tunteina sisältäen tiedot shipperin vastapuolen osapuolitunnuksesta.

28.11.2019

(ii) Nominaatiot biokaasun virtuaaliselle syöttöpisteelle

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi vaatia shipperiltä nominaatioita biokaasun virtuaaliselle syöttöpisteelle tai yksittäisille biokaasun syöttöpisteille. Jos nominaatioita biokaasun virtuaaliselle syöttöpisteelle tai yksittäisille biokaasun syöttöpisteille vaaditaan maakaasujärjestelmän toimitusvarmuuden ylläpitämiseksi, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tiedottaa shippereille hyvissä ajoin etukäteen, mistä alkaen nominointivelvollisuus on voimassa ja mitä pisteitä nominointivelvollisuus koskee. Jos nominaatioita vaaditaan, ne annetaan muodossa kWh/tunti jokaiselle kaasutoimituspäivän tunnille.

(iii) Nominaatiot ottovyöhykkeellä

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi vaatia shipperiltä nominaatioita ottovyöhykkeelle tai yksittäisille ottovyöhykkeen ottopisteille. Jos nominaatioita yksittäisille ottovyöhykkeen ottopisteille vaaditaan maakaasujärjestelmän toimitusvarmuuden ylläpitämiseksi, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tiedottaa shippereille hyvissä ajoin etukäteen, mistä alkaen nominointivelvollisuus on voimassa ja mitä pisteitä nominointivelvollisuus koskee. Jos nominaatioita vaaditaan, ne annetaan muodossa kWh/tunti jokaiselle kaasutoimituspäivän tunnille.

(iv) Nominaatiot ottopisteille (Balticconnector)

Shipperin on ilmoitettava kaasumäärät muodossa kWh/tunti, jotka shipper luovuttaa ottopisteessä kunakin kaasutoimituspäivän tuntina sekä shipperin vastapuolen osapuolitunnus. Jos shipperillä on ottopisteessä useita vastapuolia, shipper ilmoittaa kaasumäärät, jotka luovutetaan kullekin vastapuolelle kaasutoimituspäivän tunteina.

b) Kaasutoimituspäivänä D-1 klo 15.00 UTC (talviaikaan) ja klo 14.00 UTC (kesäaikaan) mennessä järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa shipperille:

a. onko kaasutoimituspäivää D koskevat nominaatiot hyväksytyt ja

b. onko yhtä tai useampaa nominaatioista pienennetty tai hylätty

Nominaatiot, jotka on hyväksytyt sellaisenaan tai pienennettynä, ovat hyväksytyt nominaatioita.

4.2 Renominointi koko kaasutoimituspäiväksi tai kaasutoimituspäivän jäljellä oleviksi tunneiksi

Shipperin nominaatioita, jotka on tehty kaasutoimituspäivänä D-1 klo 13.00 UTC (talviaikaan) ja klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä (ks. kohta 4.1 a) edellä), voidaan muuttaa renominaatioilla koko kaasutoimituspäiväksi alkaen kaasutoimituspäivänä D-1 klo 15.00 UTC (talviaikaan) ja klo 14.00 UTC (kesäaikaan) ja kaasutoimituspäivänä D-1 klo 3.00 UTC (talviaikaan) ja klo 2.00 UTC (kesäaikaan) saakka. Tästä määräajasta eteenpäin tehdyt renominaatiot tehdään kaasutoimituspäivän jäljellä oleviksi tunneiksi. Viimeinen mahdollinen renominaatio kaasutoimituspäivän jäljellä oleviksi tunneiksi voidaan antaa kaasutoimituspäivänä D klo 2.00 UTC (talviaikaan) ja klo 1.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

Uusi renominaatiokierros käynnistyy tasatunnein. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava renominaation hyväksymisestä, hylkäämisestä tai pienentämisestä renominaation vastaanottamista seuraavaan kolmanteen tasatuntiin mennessä. Ilmoituksessa annetaan seuraavat tiedot:

(i) onko renominaatiot hyväksytyt ja

28.11.2019

(ii) onko yhtä tai useampaa renominaatiota pienennetty tai hylätty.

Renominaatiot, jotka on hyväksytty edellä esitetyllä menettelyllä, muodostavat kaasutoimituspäivän hyväksytyt nominaatiot koko kaasutoimituspäiväksi tai sen jäljellä oleviksi tunneiksi. Hyväksytyt nominaatiot astuvat voimaan renominaation vastaanottamista seuraavana kolmantena tasatuntina. Esim. kaasutoimituspäivänä klo 22.50 UTC (talviaikaan) vastaanotettu renominaatio astuu siten voimaan klo 1.00 UTC (talviaikaan) ja klo 23.10 UTC (talviaikaan) vastaanotettu klo 2.00 UTC (talviaikaan).

4.3 Kaupankäynti-ilmoitukset

Jos shipper tai trader haluaa tehdä kaupankäynti-ilmoituksia järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalin kautta, shipperin tai traderin on valtuutettava yksi tai useampi yhteysosapuoli järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalissa kaupankäynti-ilmoitusten lähettämiseen.

Kaupankäynti-ilmoitusten lähettäminen sähköistä sanomaviesteillä edellyttää, että shipper tai trader täyttää järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan asettamat tiedonvaihtoa koskevat vaatimukset.

4.3.1 Ehdot kaasun omistajanvaihdoksille

Ennen kaupankäynti-ilmoituksen lähettämistä osapuolella täytyy olla:

- i. solmittuna shipperin tai traderin puitesopimus järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa ja
- ii. hallussaan kaupan vastapuolen osapuolitunnus.

Jos edeltäviä ehtoja ei täytetä, kaupankäynti-ilmoitus hylätään. Tämän lisäksi järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi hylätä kaupankäynti-ilmoituksen, jos se sisältää puutteellisia tai virheellisiä tietoja, ilmoitus on saapunut ko. ilmoitukseen sovellettavan viimeistään-määräajan jälkeen tai ilmoituksen lähettäjällä ei ole oikeutta lähettää kaupankäynti-ilmoituksia.

4.3.2 Kaupankäynti-ilmoitusten lähettäminen

- a) Kaupankäynti-ilmoituksia voi lähettää virtuaaliseen kauppapaikkaan aikaisintaan kaasutoimituspäivänä D-400 ja viimeistään kaasutoimituspäivänä D klo 3.30 UTC (talviaikaan) ja klo 2.30 UTC (kesäaikaan) mennessä. Riippumatta siitä käyttäkö shipper tai trader portaalia vai sähköisiä sanomaviestejä kaupankäynti-ilmoitusten lähettämiseen, kaupankäynti-ilmoituksessa on annettava seuraavat tiedot:

- i. Luovutuksen tekevän osapuolen kaupankäynti-ilmoitukset

Kaasumäärät yksikössä kWh/h, jotka luovutuksen tekevä osapuoli aikoo luovuttaa kaasutoimituspäivänä virtuaalisen kauppapaikan kautta sekä hankinnan tekevän osapuolen osapuolitunnus. Jos hankinnan tekeviä osapuolia on useita, luovutuksen tekevän osapuolen on ilmoitettava luovutettavat kaasumäärät yksikössä kWh/h jokaista hankinnan tekevää osapuolta kohden.

- ii. Hankinnan tekevän osapuolen kaupankäynti-ilmoitukset

Kaasumäärät yksikössä kWh/h, jotka hankinnan tekevä osapuoli aikoo hankkia kaasutoimituspäivänä virtuaalisen kauppapaikan kautta sekä luovutuksen tekevän osapuolen osapuolitunnus. Jos

28.11.2019

luovutuksen tekeviä osapuolia on useita, hankinnan tekevän osapuolen on ilmoitettava kaasumäärät muodossa kWh/h jokaista luovutuksen tekevää osapuolta kohden.

- c) Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija käsittelee ja vahvistaa saapuneet uudet kaupankäynti-ilmoitukset puolen tunnin välein kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä klo 13 UTC (talviaikaan) tai klo 12 UTC (kesäaikaan) alkaen. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vahvistaa sekä luovutuksen että hankinnan tekevälle osapuolelle seuraavat tiedot:
- i. onko lähetetyt kaupankäynti-ilmoitukset kaasutoimituspäivää D varten hyväksytyt;
 - ii. onko yhtä tai useampaa kaupankäynti-ilmoituksista pienennetty tai hylätty tai
 - iii. onko yhtä tai useampaa kaupankäynti-ilmoituksista pienennetty tai hylätty järjestelmävastaavan suorittaman täsmäytyksen tuloksena.
- d) Kaupankäynti-ilmoitukset, jotka on hyväksytty tai pienennetty ovat hyväksytyjä kaupankäynti-ilmoituksia. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tiedottaa kaupan vastapuolia näiden antamista kaupankäynti-ilmoituksista ja hyväksytyistä kaupankäynti-ilmoituksista tarvittavassa laajuudessa.
- e) Jos osapuoli tai kaasupörssin kauppohen selvittäjä ei ole lähettänyt kaupankäynti-ilmoituksia järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle virtuaaliseen kauppapaikkaan, kaupankäynti-ilmoituksia ei rekisteröidä.

Osapuoli voi tehdä yhden kaupankäynti-ilmoituksen jokaista vastapuolta kohden virtuaalisessa kauppapaikassa. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan vastaanottamaa tai hyväksymää kaupankäynti-ilmoitusta voi muuttaa lähettämällä uuden kaupankäynti-ilmoituksen, joka korvaa aiemmin lähetetyn.

4.3.3 Kaupankäynti-ilmoitukset kaasupörssissä solmituista kaupoista

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi hylätä kaasupörssissä solmitun kaupan kaupankäynti-ilmoituksen, mikäli shipperillä tai traderilla ei ole:

- i. solmittuna shipperin tai traderin puitesopimus järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa tai
- ii. riittävä luottokelpoisuus järjestelmävastaavaa siirtoverkonhaltijaa kohtaan.

Virtuaalisen kauppapaikan vastaanottama kaupankäynti-ilmoitus kaupan selvittäjältä on voimassa, vaikka shipper tai trader on ilmoittanut erilaisia määriä itse tai ei ole ilmoittanut mitään virtuaaliseen kauppapaikkaan kaasupörssissä solmituista kaupoista.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija toimittaa shippereille ja tradereille kauppohen selvittäjältä vastaanottamansa hyväksytyt kaupankäynti-ilmoitukset tiedoksi päivää ennen ja kaasutoimituspäivän sisäisesti.

4.3.4 Täsmäytysmenettely virtuaalisessa kauppapaikassa

Jos shipperin tai traderin viimeisin kaupankäynti-ilmoitus ei vastaa shipperin vastapuolten viimeisimpiä kaupankäynti-ilmoituksia virtuaalisessa kauppapaikassa, hyväksytyjä ilmoituksia pienennetään pienempään ilmoitetuista arvoista. Poikkeuksena tästä kuitenkin on, että kaasupörssin kauppohen selvittäjän kaupankäynti-ilmoituksia pidetään aina oikeina, kuten on esitetty kohdassa 4.3.3.

28.11.2019

4.4 Nominaatioihin ja kaupankäynti-ilmoituksiin sovellettava tiedonvaihto

Shipperin ja traderin on noudatettava järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kulloinkin voimassa olevia tiedonvaihtostandardeja. Shipper tai trader voi vaihtaa tietoja seuraavilla menetelmillä:

- a) kaupankäynti-ilmoitukset ja nominointi sähköisillä sanomaviesteillä XML-formaatissa Edig@s-standardin mukaisesti tai muun järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hyväksymän tiedonvaihtostandardin mukaisesti ja/tai
- b) kaupankäynti-ilmoitukset ja nominaatiot manuaalisesti järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalin kautta.

5 Määränjako

Imatran valtakunnallisessa rajapisteessä, Balticconnectorin yhteenliitännäispisteessä ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutetun maakaasun syöttöpisteessä katsotaan määränjaossa shipperille toimitetuiksi shipperin hyväksytyjä nominaatioita vastaavat kaasumäärät.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija katsoo määränjaossa shipperille siirtoverkkoon toimitetuksi shipperille biokaasusalkuissa kuuluvista biokaasun syöttöpisteistä mitatun maakaasumäärän.

Shipperin toimitusmäärä biokaasun syöttöpisteistä ei saa ylittää shipperin biokaasun virtuaalista syöttöpistettä koskevien kapasiteettisopimusten yhteenlaskettua määrää.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija katsoo määränjaossa shipperille toimitetuksi jakeluverkoissa ja siirtoverkossa ko. shipperille toimitussuhteiden perusteella kuuluvien käyttöpaikkojen mitatun kaasumäärän. Määrä ei kuitenkaan saa ylittää shipperin ottovyöhykkeen kapasiteettisopimusten yhteenlaskettua maksimimäärää.

Hyväksytyt kaupankäynti-ilmoitukset toimivat shipperin tai traderin määränjakona kaasunenergian omistajanvaihdoksista ko. kaasutoimituspäivänä. Tähän sisältyvät osapuolen kahdenväliset sekä kaasupörssissä solmitut kaupat ko. kaasutoimituspäivänä.

6 Tiedonantovelvoitteet ja taseselvitystietojen raportointi

6.1.1 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tiedonantovelvollisuudet tasevastaavaa kohtaan ennen kaasutoimituspäivää

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on toimitettava kullekin tasevastaavalle ennuste tämän taseryhmän jäsenten ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kaasutoimituspäivän yhteenlasketusta odotetusta kulutuksesta muodossa kWh/d kaasutoimituspäivää edeltävänä kaasutoimituspäivänä D-1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

6.1.2 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tiedonantovelvollisuudet tasevastaavia kohtaan kaasutoimituspäivän aikana

Kaasutoimituspäivän alkuun klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai klo 4.00 UTC (kesäaikaan) mennessä järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija julkaisee portaalissaan kaasujärjestelmän vihreän vyöhykkeen ko. kaasutoimituspäiväksi. Vihreä vyöhyke kuvaa sitä aluetta, jolla järjestelmän kaasutoimituspäivän

28.11.2019

ennustettu tasepoikkeama saa kaasutoimituspäivän sisällä vaihdella ennen kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija suorittaa kaasutoimituspäivän sisäisiä tasehallintatoimenpiteitä ostamalla tai myymällä kaasua kaasupörssissä.

Kaasutoimituspäivänä klo 5.45 UTC (talviaikaan) tai klo 4.45 UTC (kesäaikaan) alkaen järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija julkaisee portaalissaan kaasujärjestelmän ennustetun tasepoikkeaman kaasutoimituspäivälle sekä päivittää tätä ennustetta tunneittain klo 1.45 UTC (talviaikaan) tai klo 0.45 UTC (kesäaikaan) saakka.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tarjoaa kullekin tasevastaavalle tiedot tämän taseryhmän jäsenkohtaisista kaasutoimituspäiväkohtaisista biokaasun verkkoon syötöistä siirtoverkossa ja kaasutoimituspäiväkohtaisista kulutuksista taseryhmään kuuluvien siirtoverkon loppukäyttäjien käyttöpaikoilla netotettuna. Tiedot toteutuneista siirtomääristä toimitetaan seuraavaan tasatuntiin mennessä kunkin toimitustunnin päättymisen jälkeen. Kaasutoimituspäivän ensimmäisen tunnin kulutustiedot ovat siten saatavilla klo 7.00 UTC (talviaikaan) tai 6.00 UTC (kesäaikaan) mennessä ja viimeisen klo 7.00 UTC (talviaikaan) tai 6.00 UTC (kesäaikaan) kaasutoimituspäivänä D+1. Jokainen päivitys kattaa kaasumäärät kaasutoimituspäivän D alusta alkaen.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija lähettää ennusteet tasevastaaville näiden taseryhmään kuuluvien jäsenten ei-päivittäin luettavia käyttöpaikkoja koskevasta kaasutoimituspäivän ennusteesta kaasutoimituspäivänä D klo 13.00 UTC (talviaikaan) tai klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

6.1.3 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasehallintatoimenpiteet kaasutoimituspäivän aikana

Jos kaasujärjestelmän kaasutoimituspäivän ennustettu tasepoikkeama on keltaisella vyöhykkeellä, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi käydä kauppaa kaasupörssissä. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi käydä kauppaa päivänsisäisillä tuotteilla osittain tai kokonaan siitä kaasumäärästä, joka vastaa erotusta järjestelmän viimeisimmän kaasutoimituspäivän ennustetun tasepoikkeaman ja sen kaasumäärän välillä, johon vihreän ja keltaisen vyöhykkeen raja on määritelty. Erotus pyöristetään pienimpään mahdolliseen kaasupörssin mahdollistamaan kaupankäyntiyksikköön. Niin pitkään kuin järjestelmän ennustettu tasepoikkeama on keltaisella vyöhykkeellä, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi käydä kauppaa kaasupörssissä joka tunti alkaen klo 9.00 UTC (talviaikaan) tai klo 8.00 UTC (kesäaikaan) kaasutoimituspäivän viimeisen toimitustunnin alkamiseen saakka.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija julkaisee portaalissaan tiedot järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kaasupörssissä solmimien kauppojen korkeimmasta ostohinnasta ja alhaisimmasta myyntihinnasta.

6.2 Alustava taseselvitys kaasutoimituspäivänä D+1...M+5D

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa jokaisen kaasutoimituspäivän D+1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) ja klo 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä kullekin tasevastaavalle ensimmäisen alustavan taseselvityksen tulokset edeltävältä kaasutoimituspäivältä D siirtoverkon validoituihin mittaustietoihin ja shipperien laskennallisiin toimitusosuuksiin jakeluverkoissa perustuen.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltija julkaisee jokaisen kaasutoimituspäivän D+1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) ja klo 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä järjestelmän tasepoikkeaman edeltävältä kaasutoimituspäivältä D validoituihin mittaustietoihin perustuen.

28.11.2019

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija päivittää kaasukuukauden kaasutoimituspäivien alustavan taseselvityksen tuloksia päivittäin siihen saakka, kunnes lopullisen taseselvityksen tulokset ovat saatavilla. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa kaasutoimituspäivästä D+2 alkaen klo 15.00 UTC (talviaikaan) ja klo 14.00 UTC (kesäaikaan) mennessä kullekin tasevastaavalle alustavan taseselvityksen tulokset kaasutoimituspäivältä D validoituihin mittaustietoihin perustuen.

6.3 Lopullinen taseselvitys M+6D

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa jokaisen kaasukuukauden M+1 kuudentena kaasutoimituspäivänä klo 8.00 UTC (talviaikaan) ja klo 7.00 UTC (kesäaikaan) mennessä kullekin tasevastaavalle lopullisen taseselvityksen tulokset edeltävän kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D validoituihin mittaustietoihin perustuen.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa jokaisen kaasukuukauden M+1 kuudentena kaasutoimituspäivänä klo 8.00 UTC (talviaikaan) ja klo 7.00 UTC (kesäaikaan) mennessä jakeluverkkoon liitetyn nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutetun maakaasun syöttöpisteeseen hyväksytyjen nominaatioiden kaasutoimituspäiväkohtaiset määrät ko. jakeluverkonhaltijalle.

6.4 Ensimmäinen ja toinen korjaus

Tasevirheitä korjataan jokaisen toimituskuukauden osalta kaksi kertaa. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija suorittaa ensimmäisen korjauskierroksen kolmantena kaasukuukautena toimituskuukauden jälkeen (esim. joulukuun ensimmäinen korjauslaskenta suoritetaan maaliskuussa) ja toinen toimituskuukautta seuraavan kalenterivuoden huhtikuussa kaikille edeltävän kalenterivuoden 12 toimituskuukaudelle. Tämän jälkeen tasevirheitä ei markkinaosapuolten välillä enää korjata muutoin kuin poikkeussyistä tai osapuolten kahdenvälisellä sopimuksella.

28.11.2019

OSA II. Vähittäismarkkina

7 Käyttöpaikkarekisteri ja asiakassalkut

7.1 Käyttöpaikkatiedot käyttöpaikkarekisterissä

Käyttöpaikkatiedot ovat saatavilla käyttöpaikkarekisteristä vähittäismyyjälle, jolla on asiakkaan kanssa tehty myyntisopimus kaasuntoimituksesta ko. asiakkaan käyttöpaikkaan. Käyttöpaikkarekisteristä vähittäismyyjälle saatavilla olevissa käyttöpaikkatiedoissa ei kuitenkaan saa olla tietoja käyttöpaikan nykyisestä vähittäismyyjästä ja shipperistä, eikä tietoa edeltävän myyjänvaihdon ajankohdasta. Vähittäismyyjällä on oikeus saada käyttöpaikkatiedot käyttöpaikkarekisteristä kaikista käyttöpaikoista, jotka pyynnön ajanhetkellä kuuluvat vähittäismyyjälle käyttöpaikkarekisterin mukaan.

7.2 Asiakassalkku ja jäännöskulutuksen asiakassalkku

Vähittäismyyjän on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle, mikä tämän asiakassalkkuun toimittavista shippereistä toimii toimittajana mihinkin ko. jakeluverkon käyttöpaikkaan. Kullakin asiakassalkun käyttöpaikalla voi olla yksi shipper.

Uuden shipperin tiedot tulee rekisteröidä käyttöpaikkoihin vasta siitä kaasutoimituspäivästä alkaen, kun uusi toimitussuhde on voimassa.

Uuden shipperin tiedot on rekisteröitävä jäännöskulutuksen asiakassalkulle vasta siitä kaasutoimituspäivästä alkaen, kun uusi toimitussuhde on voimassa.

8 Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kulutusennusteet

Jakeluverkonhaltijan on toimitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ennuste jakeluverkkoalueen ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kaasutoimituspäivän yhteenlasketusta odotetusta kulutuksesta muodossa kWh/d kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä D-1 klo 11.00 UTC (talviaikaan) tai 10.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija välittää jakeluverkonhaltijan edellä esitetyn ennusteen tiedoksi jakeluverkon toimitusvelvollisen vähittäismyyjän shipperille kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä D-1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai klo 11.00 UTC (kesäaikaan mennessä).

Jakeluverkonhaltijan on toimitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle päivitys jakeluverkon ei-päivittäin luettavia käyttöpaikkoja koskevasta kaasutoimituspäivän ennusteesta kaasutoimituspäivänä D klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai klo 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

9 Mittaustietojen luenta

9.1 Päivittäin luettavien mittaustietojen ilmoittaminen

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava siirtoverkon ja jakeluverkonhaltijan jakeluverkkojen välisten rajapisteiden mittaustiedot (tuntikohtainen kaasumäärä ja tuntikohtainen lämpöarvo) jakeluverkonhaltijalle alla esitetyn aikataulun mukaisesti:

28.11.2019

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan vastuulle kuuluvat tiedot	Määräaika
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden alustavat mittaustiedot kaasutoimituspäivältä D	D+1 klo 8.00 UTC (talviaikaan) tai klo 7.00 UTC (kesäaikaan)
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden mittaustiedot kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	M+4 klo 13.00 UTC (talviaikaan) ja klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden korjatut mittaustiedot kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	Viimeistään viisi vuorokautta ennen kaasukuukautta M seuraavan kolmannen kaasukuukauden alkua
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden korjatut mittaustiedot kalenterivuoden kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	Viimeistään viisi vuorokautta ennen seuraavan kalenterivuoden huhtikuun alkua

D tarkoittaa kohteena olevaa kaasutoimituspäivää.

M tarkoittaa kohteena olevan kaasukuukauden kaikkia kaasutoimituspäiviä D.

Jakeluverkonhaltijan vastuulle kuuluvat tiedot	Määräaika
Ensimmäiset alustavat kaasutoimituspäiväkohtaiset mittaustiedot kaasutoimituspäivältä D	D+2 klo 14.00 UTC (talviaikaan) tai 13.00 UTC (kesäaikaan) mennessä
Päivitetyt alustavat kaasutoimituspäiväkohtaiset mittaustiedot kaasutoimituspäivältä D	M+4 loppuun mennessä
Lopulliset kaasutoimituspäiväkohtaiset mittaustiedot kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	M+5 klo 14.00 UTC (talviaikaan) tai 13.00 UTC (kesäaikaan) mennessä
Korjatut mittaustiedot kaasukuukauden M kaikkien kaasutoimituspäivien D osalta	Kaasukuukautta M seuraavan kolmannen kaasukuukauden alkuun mennessä
Korjatut mittaustiedot kaikkien kalenterivuoden kaasutoimituspäivien D osalta	Seuraavan kalenterivuoden huhtikuun alkuun mennessä

D tarkoittaa kohteena olevaa kaasutoimituspäivää.

M tarkoittaa kohteena olevan kaasukuukauden kaikkia kaasutoimituspäiviä D.

Jakeluverkonhaltijan on arvioitava puuttuvat mittaustiedot viimeistään lopullisten mittaustietojen lähettämiseen mennessä. Jos kaasunmittausjärjestelmässä tai mittaustietojen käsittelyssä on virheitä päivittäin luettavien käyttöpaikkojen, biokaasun syöttöpisteen tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutetun maakaasun syöttöpisteen osalta, jakeluverkonhaltijan on määritettävä ja ilmoitettava korjatut mittaustiedot.

10 Taseselvitystietojen ilmoittaminen jakeluverkonhaltijalle ja vähittäismyyjälle

10.1 Alustava taseselvitys

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tarjottava ensimmäiset päiväkohtaiset alustavat taseselvitystiedot jakeluverkonhaltijan jokaiselle päivittäin luettavalle käyttöpaikalle, jakeluverkkoon liitetulle biokaasun syöttöpisteelle, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutetun maakaasun

28.11.2019

syöttöpisteelle ja toimitusvelvollisen vähittäismyyjän jäännöskulutuksen asiakassalkulle kaasutoimituspäivänä D+2 klo 15.00 UTC (talviaikaan) tai 14.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

10.2 Lopullinen taseselvitys

Kaasukuukauden viidenteen kaasutoimituspäivään klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai klo 15.00 UTC (kesäaikaan) mennessä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tarjottava jakeluverkonhaltijalle validoidut kaasutoimituspäiväkohtaiset kulutustiedot edeltävältä kaasukuukaudelta jokaiselle päivittäin luettavalle käyttöpaikalle, jakeluverkkoon liitetulle biokaasun syöttöpisteelle, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistossa kaasutetun maakaasun syöttöpisteelle ja toimitusvelvollisen vähittäismyyjän jäännöskulutuksen asiakassalkulle.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tarjoaa vähittäismyyjälle tämän validoidut kaasutoimituspäiväkohtaiset kulutustiedot energiamäärinä edeltävältä kaasukuukaudelta jokaiselle päivittäin luettavalle käyttöpaikalle, jotka kuuluvat vähittäismyyjän asiakassalkkuun, kuukauden viidentenä päivänä klo 16.00 UTC (talviaikaan) ja klo 15.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen osalta jakeluverkonhaltija toimittaa kulutustiedot suoraan toimitusvelvolliselle vähittäismyyjälle.

Jakeluverkonhaltijan on lähetettävä kulutustiedot toimitusvelvolliselle vähittäismyyjälle silloin, kun käyttöpaikassa tehdään muutos ei-päivittäin luettavasta mittauksesta päivittäin luettavaan mittaukseen viimeistään kuukauden kahdentenakymmenentenä arkipäivänä muutoksesta. Kulutus ei-päivittäin luettavassa käyttöpaikassa voi olla arvio, jos jakeluverkon loppukäyttäjä ei ole raportoinut kulutustietojaan jakeluverkonhaltijalle ajoissa.

11 Muutokset käyttöpaikkatietoihin

11.1 Vähittäismyyjä aloittaa toimituksen päivittäin luettavaan käyttöpaikkaan

Vähittäismyyjän, joka on aloittamassa toimituksen päivittäin luettavaan käyttöpaikkaan, on lähetettävä ilmoitus uuden myyntisopimuksen alkamisesta keskitettyyn tiedonvaihtoon sen jälkeen, kun vähittäismyyjä on solminut myyntisopimuksen jakeluverkon loppukäyttäjän kanssa. Ilmoitus uuden myyntisopimuksen alkamisesta on lähetettävä aikaisintaan 90 vuorokautta ja viimeistään kuusitoista vuorokautta ennen sitä kaasutoimituspäivää, jolloin vähittäismyyjän toimituksen käyttöpaikkaan tulisi alkaa. Näistä ilmoitusajoista voidaan poiketa kaasuntoimituksen alkamisen nopeuttamiseksi, jos kaasunkäyttäjän kaasunkäyttöpaikka vaihtuu muuton seurauksena ja tämä sopii kaikille osapuolille (nykyinen vähittäismyyjä, jakeluverkon loppukäyttäjä, jakeluverkonhaltija).

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija hylkää vähittäismyyjän ilmoituksen uuden myyntisopimuksen alkamisesta, jos käyttöpaikalla on voimassa oleva määräaikainen myyntisopimus, joka päättyy vasta uuden myyntisopimuksen alkamispäivänä tai sen jälkeen.

Saatuana ilmoituksen uudesta myyntisopimuksesta järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa viimeistään seuraavana päivänä jakeluverkonhaltijalle, onko uusi myyntisopimus alkamassa sekä nykyiselle vähittäismyyjälle, onko nykyisen vähittäismyyjän myyntisopimus päättymässä. Jos uusi myyntisopimus ei voi alkaa määräaikaisen myyntisopimuksen voimassaolon perusteella, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa tämän uudelle vähittäismyyjälle.

28.11.2019

Uusi vähittäismyyjä voi peruuttaa ilmoituksen uudesta myyntisopimuksesta kaksi arkipäivää ennen sitä kaasutoimituspäivää, jona uuden myyntisopimuksen mukainen toimitus alkaisi. Uuden vähittäismyyjän on tehtävä uuden myyntisopimuksen peruuttaminen keskitetyn tiedonvaihdon järjestelmässä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija päivittää käyttöpaikan uuden vähittäismyyjän käyttöpaikkarekisteriin voimassa olevaksi sen kaasutoimituspäivän alusta lukien, jona uuden vähittäismyyjän toimitus ko. käyttöpaikkaan alkaa vähittäismyyjältä vastaanotetun sähköisen ilmoituksen perusteella.

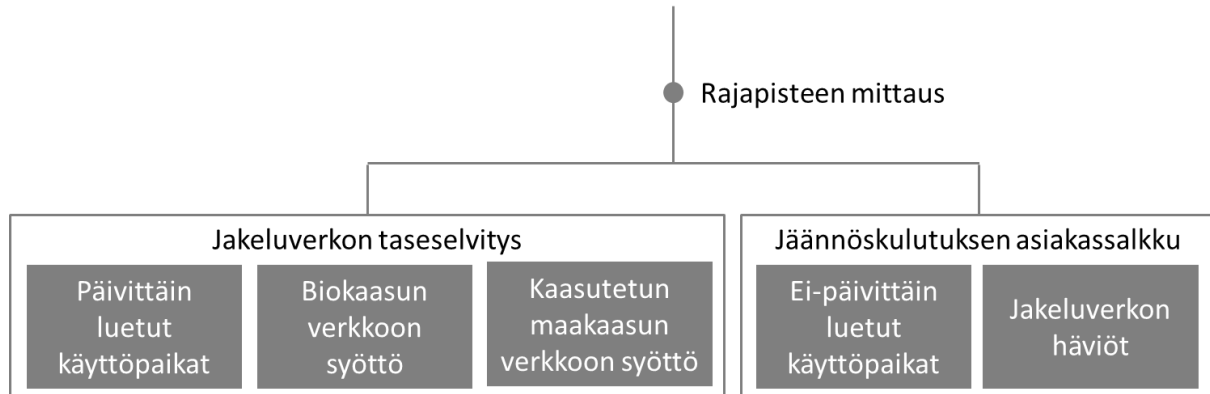
11.1.1 Toimituksen lopettaminen myyntisopimuksen päättymisen seurauksena

Vähittäismyyjän on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle keskitetyn tiedonvaihdon järjestelmän kautta viipymättä ja viimeistään neljätoista vuorokautta ennen toimituksen lopettamista käyttöpaikan loppukäyttäjälle, että vähittäismyyjän myyntisopimus päättyy ja sopimuksen päättymispäivämäärä.

28.11.2019

LIITE 1. Jakeluverkon jäännöskulutuksen ja häviöiden määrittäminen

Alla on esitetty jakeluverkon jäännöskulutuksen ja jakeluverkon häviöiden kuukausittainen määrittäminen.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija määrittää jäännöskulutuksen seuraavasti:

jäännöskulutuksen määrä = rajapisteessä siirretty määrä – jakeluverkon taseselvitys

Jakeluverkonhaltija määrittää jakeluverkon häviöt seuraavasti:

jakeluverkon häviöt = jäännöskulutuksen määrä – ei-päivittäin luettujen käyttöpaikkojen arvioitu ja tasattu kulutus

Regelhandbok för gasmarknaden

Version 1.0

28.11.2019

28.11.2019

Ändringar

Version	Datum	Ändring
1		

28.11.2019

Innehållsförteckning

ÄNDRINGAR	2	
1 INLEDNING	5	
2 DEFINITIONER	6	
DEL I. GROSSISTMARKNAD	11	
3 MEDDELANDE OCH AVSLUTANDE AV LEVERANSFÖRHÅLLANDE	11	
3.1 Nya leveransförhållanden	11	
3.2 Avslutande av leveransförhållanden.....	11	
4 NOMINERING OCH HANDELSMEDDELANEN	11	
4.1 Nominering före gasleveransdygn	11	
4.2 Renominering för hela gasleveransdygnet eller för de återstående timmarna på gasleveransdygnet	12	
4.3 Handelsmeddelanden	13	
4.3.1 Villkor vid gas som byter ägare	13	
4.3.2 Skickande av handelsmeddelanden.....	13	
4.3.3 Handelsmeddelanden om handel som ingåtts på gasbörsen.....	14	
4.3.4 Avstämningsförfarande på virtuell handelsplats	15	
4.4 Informationsutbyte som tillämpas på nomineringar och handelsmeddelanden	15	
5 TILLDELNING.....	15	
6 INFORMATIONSSKYLDIGHETER OCH RAPPORTERING AV BALANSAVRÄKNINGSUPPGIFTER	16	
6.1.1 Den systemansvariga överföringsnätinnehavarens informationsskyldighet gentemot den balansansvariga före gasleveransdygnet	16	
6.1.2 Den systemansvariga överföringsnätinnehavarens informationsskyldighet gentemot balansansvariga under gasleveransdygnet	16	
6.1.3 Den systemansvariga överföringsnätinnehavarens balanseringsåtgärder under gasleveransdygnet.....	16	
6.2 Preliminär balansavräkning på gasleveransdygnet D +1... M +5 D.....	17	
6.3 Slutlig balansavräkning M+6 D.....	17	
6.4 Den första och andra korrigeringen.....	17	
DEL II. DETALJMARKNAD	18	
7 REGISTER ÖVER DRIFTSSTÄLLEN OCH KUNDPORTFÖLJER	18	
7.1 Uppgifter om driftsställen i registret över driftsställen	18	
7.2 Kundportfölj och kundportfölj för resterande förbrukning	18	
8 FÖRBRUKNINGSPROGNOSE R FÖR ICKE-DYGN SA VL Ä STA DRIFTSSTÄLLEN	18	

28.11.2019

9	AVLÄSNING AV MÄTUPPGIFTER	19
9.1	Anmälan av dygnsavlästa mätuppgifter.....	19
10	MEDDELANDE AV BALANSAVRÄKNINGSUPPGIFTER TILL DISTRIBUTIONSNÄTSINNEHAVAREN OCH DETALJFÖRSÄLJAREN	20
10.1	Preliminär balansavräkning.....	20
10.2	Slutlig balansavräkning.....	20
11	ÄNDRINGAR I UPPGIFTER OM DRIFTSSTÄLLEN.....	20
11.1	Detaljför säljare inleder leverans till ett dygnsavläst driftsställe.....	20
11.1.1	Upphörande av leverans till följd av att försäljningsavtalet upphör att gälla	21
BILAGA 1. FASTSTÄLLANDE AV RESTERANDE FÖRBRUKNING OCH FÖRLUSTER I DISTRIBUTIONSNÄTET		22

28.11.2019

1 Inledning

Denna regelhandbok för gasmarknaden är en i 3 § i statsrådets förordning om utredning och mätning av naturgasleveranser (1008/2019) hänvisad regelhandbok som gäller balansansvar, utredning av naturgasleveranser och mätning av naturgasleveranser i naturgassystemet. Regelhandboken består av två delar, varav den ena behandlar de ovannämnda delarna av grossistmarknaden och den andra detaljmarknaden.

28.11.2019

2 Definitioner

Om inte något annat nämns i sammanhanget, har följande termer den betydelse som anges nedan oberoende av om termerna används i singularis eller pluralis.

Med **vardag** avses varje gasleveransdygn från måndag (med början kl. 5.00 UTC vintertid eller 4.00 UTC sommartid) till fredag (med början kl. 5.00 UTC vintertid eller 4.00 UTC sommartid) med undantag för självständighetsdagen, första maj, julafton, midsommarafton och andra helgdagar som infaller på vardag.

Med **kundportfölj** avses en helhet bestående av flexibla leveransavtal för detaljförsäljare. På basis av de leveransavtal som ingår i dem levererar detaljförsäljaren naturgas till driftsställen i distributionsnätet.

Biogasportföljen innehåller alla inmatningspunkter för förädlad biogas i överförings- och distributionsnäten till vilka den aktör som matar in biogas i nätet levererar förädlad biogas och till vilka biogasinmataren ska ingå ett avtal med en shippern för leverans till gassystemet.

Inmatningspunkten för biogas är den fysiska punkt i gassystemet där gasmätningssystemet för den förädlade biogas som matas in i nätet är beläget.

Den aktör som matar in biogas i nätet är en marknadspart som matar in förädlad biogas i nätet och ingår ett avtal med en shipper om inmatning av biogas i det finländska gassystemet.

Den virtuella inmatningspunkten för biogas är en virtuell inmatningspunkt som omfattar alla inmatningspunkter för biogas oberoende av vilket nät de är anslutna till. En shipper använder en virtuell inmatningspunkt för biogas för att reservera kapacitet för inmatningspunkter för biogas.

Icke-dygnsavläst driftsställe är ett driftsställe i distributionsnätet där marknadsparternas tilldelning sker i enlighet med förfarandena för icke-dygnsavläst förbrukning.

Den prognostiserade balansavvikelsen är den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens prognos för hela systemets balansposition i slutet av gasleveransdygnet baserat på godkända nomineringar för alla balanseringsgrupper vid inmatnings- och uttagspunkter, prognostiserad inmatning av biogas till nätet och prognostiserad förbrukning inom uttagszonen plus/minus den mängd gas som den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren har handlat med på gasbörsen för att balansera systemet på gasleveransdygnet i fråga.

Den första korrigeringen är en korrigeringsåtgärd som görs under den tredje månaden efter leveransmånaden och som baserar sig på de mätuppgifter som korrigerats efter den slutliga balansavräkningen.

Med **fjärravläsbar egenskap** avses mätapparaturens funktion, där den information som mätapparaturen registrerar läses från dess minne via ett kommunikationsnät.

Distributionsnätet är ett lokalt eller regionalt naturgasrörssystem genom vilket naturgas transporteras under reducerat tryck, inklusive de delar av högtrycksrörssystem som huvudsakligen används för lokal distribution av naturgas.

Distributionsnätsinnehavaren är en näringsidkare som bedriver distributionsverksamhet och ansvarar för användningen, upprätthållandet och utvecklingen av distributionsnätet inom sitt verksamhetsområde, dess

28.11.2019

förbindelser med andra nät samt för säkerställandet av att nätet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på gasdistribution.

Slutförbrukaren av distributionsnätet är en kund hos ett driftställe som anslutits till distributionsnätet och som köper naturgas för eget bruk. Slutförbrukaren av distributionsnätet kan vara en konsument eller någon annan slutförbrukare av gas.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren är den överföringsnätsinnehavare som Energimyndigheten har förordnat till systemansvarig överföringsnätsinnehavare.

Med **kundportfölj för resterande förbrukning** avses den kundportfölj för en detaljförsäljare som har leveransskyldighet inom en distributionsnätsinnehavares verksamhetsområde, som består av de icke-dygnsavlästa driftställen av slutförbrukare i ett visst distributionsnät vilka omfattas av detaljförsäljarens gällande försäljningsavtal samt av distributionsnätets förlust.

En **gasmånad** är en tidsperiod som börjar vid ingången av kalendermånadens första gasleveransdygn och slutar vid ingången av det första gasleveransdygnet i följande kalendermånad.

Med ett **system för gasmätning** avses en mätapparat för gas som innehåller mätning av kvantitet och vid behov kvalitetsanalys samt registrering av mätdata tills mätuppgifterna läses antingen genom fjärravläsning eller manuellt.

Gasbörsen är vilken marknadsplats som helst inom Finlands naturgassystem som har avtalat om sin verksamhet inom Finlands marknadsområde med den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren och där ägandet av naturgas överförs från en shipper eller trader till en annan via de affärer som gasbörsen förmedlar.

Gasleveransdygn är en tidsperiod från och med kl. 5.00 UTC (vintertid) eller kl. 4.00 UTC (sommartid) och slutar följande dygn kl. 5.00 UTC (vintertid) eller kl. 4.00 UTC (sommartid).

Kapaciteten är överföringskapaciteten i form av kWh/timme som matas in i eller tagits ur överföringsnätet och som kan reserveras hos den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren.

Kapacitetsperiod är vilken period som helst för vilken kapacitet erbjuds.

Kapacitetsavtal är ett avtal mellan den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren och en shipper, där det har avtalats om shippers rätt att använda överföringskapacitet. Kapacitetsavtalet uppstår när den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren godkänner shippers begäran om kapacitetsreservering. Kapacitetsavtalet består av en eller flera kapacitetsprodukter för en kapacitetsperiod.

En begäran om kapacitetsreservering är en av shippern fastställd beställning av kapacitet.

Ett handelsmeddelande är ett meddelande från en virtuell handelsplats för shipper och trader om gasmängder (i kWh/h) som överförs från den överlåtande parten till den förvärvande parten på gasleveransdygn D.

Med **centraliserat informationsutbyte** avses en datahub som är avsedd för informationsutbyte om de centrala marknadsprocesserna på detaljmarknaden för naturgas och som inrättats för att betjäna detaljförsäljarna och distributionsnätsinnehavarna och vars funktion den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ansvarar för.

28.11.2019

Med **konsument** avses en konsument som avses i 1 kap. 4 § i konsumentskyddslagen (38/1978) och som skaffar en konsumtionsnyttighet huvudsakligen för något annat ändamål än för sin näringsverksamhet.

Med **driftsställe** avses naturgassystemets fysiska punkt dit naturgas levereras till slutförbrukaren.

Registret över driftsställen är ett register som upprätthålls av den systemansvariga överföringsnätinnehavaren och som innehåller uppgifter om distributionsnätets driftsställen och inmatningspunkter för biogas.

Slutförbrukaren är en part som anslutit sig till överförings- eller distributionsnätet och som köper gas för eget bruk.

Marknadsparterna är shippers, detaljförsäljare, slutförbrukare av överföringsnätet, traders och aktörer som matar in biogas.

Register över marknadsparter är ett register som alla shippers, traders, detaljförsäljare, slutförbrukare av överföringsnät, aktörer som matar in biogas, distributionsnätinnehavare, innehavare av behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas och överföringsnätinnehavare ska registrera sig i. Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ansvarar för upprätthållandet och utvecklandet av registret över marknadsparter.

Tilldelning är den mängd gas som har delats ut till shippern i en godkänd nominering, till shippern eller tradern i ett godkänt handelsmeddelande eller till shippern utifrån mätuppgifterna för driftsstället eller inmatningspunkten för biogas.

Med **behandlingsanläggning för kondenserad naturgas** avses en terminal som används för kondensering av naturgas eller import, lossning och förgasning av kondenserad naturgas, inklusive de tilläggstjänster och tillfällig lagring som behövs för förgasning och efterföljande leverans av gas till överföringsnätet, dock inte de delar av en terminal som används för lagring.

Med **innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas** avses en fysisk och juridisk person som kondenserar naturgas eller importerar, lossar och förgasar kondenserad naturgas och ansvarar för driften av behandlingsanläggningen för kondenserad naturgas.

I en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas är inmatningspunkten för förgasad naturgas en virtuell punkt i gassystemet där naturgas som förgasats i en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas matas in i det finska gassystemet.

Nominering är ett meddelande från shippern till den systemansvariga överföringsnätinnehavaren om den planerade mängd naturgas som shippern avser att mata in eller ta ur gassystemet vid en viss fysisk eller virtuell punkt.

Med **nuvarande detaljförsäljare** avses en detaljförsäljare som levererar naturgas till driftsstället innan detaljförsäljaren byts.

Uttagspunkt är en fysisk punkt där överföringen av naturgas i överföringsnätet upphör och där den systemansvariga överföringsnätinnehavaren i enlighet med kapacitetsavtalet överlåter naturgas till shippern.

Uttagszonen omfattar de slutförbrukare som anslutit sig till Finlands gassystem.

28.11.2019

Portalen är den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens internetbaserade användargränssnitt för den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens elektroniska tjänster, som förutsätter att användaren loggar in och ingår ett tillträdesavtal med den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren.

Med **ramavtal** avses sådana ramavtal mellan shipper, trader, slutförbrukare av överföringsnät, den aktör som matar in biogas i nätet och detaljförsäljare som ovan nämnda parter ingår med den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren och där parterna förbinder sig att iaktta de relevanta marknadsreglerna och andra villkor för den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren som gäller marknadsparten i fråga.

Med ett **dygnsavläst driftsställe** avses ett driftsställe som är utrustat med fjärravläsbar mätapparat och vars mätapparat läses dagligen.

Med **gränspunkt** avses naturgasnätets fysiska punkt där naturgas överförs från ett överföringsnät till ett distributionsnät eller från ett distributionsnät till ett annat distributionsnät.

Renominering är ett meddelande som gör det möjligt för en shipper att ändra sina tidigare godkända nomineringar till hela gasleveransdygnet eller till de återstående timmarna på gasleveransdygnet.

Med **renomineringscykel** avses ett förfarande som genomförs av den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren, där den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren behandlar shippers nomineringar och skickar de nomineringar som godkänts som ett resultat av förfarandet till shippern.

Shipper är en näringsidkare som är registrerad i registret över marknadsparter och till vilken nätinnehavaren överför gasmängder i överförings- och distributionsnäten. Shipper motsvarar definitionen i statsrådets förordning 1008/2019 på en grossistmarknadspart som skaffar eller levererar naturgas på partimarknaden och reserverar överföringskapacitet för överföringsnätet.

Slutförbrukare i överföringsnätet är en näringsidkare som förbrukar och levererar naturgas på de driftsställen som är anslutna till överföringsnätet.

Finlands naturgassystem består av överföringsnätet för naturgas och de distributionsnät som anslutits till det. Till naturgassystemet hör också alla behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas som anslutits till dessa nät, produktionsanläggningar och gaslager för gas från förnybara energikällor samt driftsställen för gas.

Inmatningspunkt är en fysisk punkt där shippern matar in naturgas i överföringsnätet från det angränsande naturgassystemet eller biogas i överförings- eller distributionsnätet och från vilken överföringen i Finlands naturgassystem börjar.

Med **balansansvarig** avses en grossistmarknadspart som upprätthåller en balanseringsgrupp och vars obalans i balanseringsportföljen balanseras av den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren.

Med **balanseringsgrupp** avses fysiska inmatnings- och uttagpunkter som har inkluderats i samma balanseringsportfölj med tanke på sammanräkningen av inmatningar och uttag samt utredningen av naturgashandeln.

En **balansansvarig shipper eller trader** är en shipper eller trader som förvaltar en balanseringsgrupp och som svarar för balansen i balanseringsgruppen i förhållande till den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren och således ensam svarar för alla rättigheter och skyldigheter som hör till balansansvaret i den berörda balansgruppen.

28.11.2019

Den andra korrigeringen är en korrigeringsåtgärd som görs i april varje år för alla 12 leveransmånader under det föregående kalenderåret och som grundar sig på de senaste korrigerade mätdata som lämnats in efter den första korrigeringen.

Med **leveransförhållande** avses leverans av naturgas där en grossistmarknadspart som reserverar överföringskapacitet till sin kund levererar all den naturgas som denne behöver, leverans av naturgas där en grossistmarknadspart som reserverar överföringskapacitet balanserar differensen mellan kundens anskaffning och användning av naturgas genom att leverera den mängd naturgas som fattas eller att ta emot överskottet under varje balansräkningsperiod samt leverans av gas som härstammar från förnybara energikällor eller av annan gas som avses i 2 § 2 mom. i naturgasmarknadslagen (587/2017 jämte ändringar) till en grossistmarknadspart som reserverar överföringskapacitet i naturgassystemet.

En **leveransskyldig detaljförsäljare** är en sådan detaljförsäljare som avses i 44 § i naturgasmarknadslagen (587/2017 jämte ändringar). Om det inte finns någon detaljförsäljare med betydande marknadsinflytande inom distributionsnätsinnehavarens ansvarsområde, är den detaljförsäljare leveransskyldig som med mängden levererad naturgas som måttstock har den största marknadsandelen på det aktuella ansvarsområdet när det gäller naturgas som anskaffas av slutförbrukare som omfattas av leveransskyldigheten.

Trader motsvarar definitionen i statsrådets förordning 1008/2019 på en grossistmarknadspart som skaffar eller levererar naturgas på grossistmarknaden, men som inte ingår kapacitetsavtal med överföringsnätsinnehavaren och inte idkar handel på sekundärmarknaden med överföringskapacitet.

Med **grossistmarknadspart** avses en marknadspart som anskaffar eller levererar naturgas på grossistmarknaden och reserverar överföringskapacitet i överföringsnätet, samt marknadspart som anskaffar eller levererar naturgas på grossistmarknaden, men som inte ingår kapacitetsavtal med överföringsnätsinnehavare eller bedriver sekundär handel med överföringskapacitet.

Avstämning är ett förfarande där gasmängderna jämförs med varandra och de kvantiteter som tilldelas shippers förenhetligas på båda sidor vid en viss sammanlänkningspunkt som resulterar i att gasmängderna godkänns för shippers.

Med **ny detaljförsäljare** avses en ny detaljförsäljare som gjort en anmälan om att naturgasleverans till ett driftsställe påbörjas eller som ska överta eller har övertagit den nya naturgasleveransen till ett driftsställe.

De **validerade mätuppgifterna** är förbrukningsuppgifter vars riktighet har säkerställts genom nätsinnehavarens försorg med tanke på tilldelningen.

Detaljförbrukare är en näringsidkare som levererar gas direkt till slutförbrukarna via distributionsnätsinnehavarens distributionsnät.

28.11.2019

DEL I. Grossistmarknad

3 Meddelande och avslutande av leveransförhållande

3.1 Nya leveransförhållanden

Shippers nya leverantörspart ska lämna uppgifter om det nya leveransförhållandet i den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens portal. Shippern ska meddela om godkännande av leveransförhållandet i portalen. Anmälan ska göras minst tre gasleveransdygn före det första gasleveransdygnet, då leveransförhållandet ska vara i kraft.

3.2 Avslutande av leveransförhållanden

Shippern eller en part i ett leveransförhållande till shippern ska anmäla att ett befintligt leveransförhållande upphör senast tre gasleveransdygn före det första gasleveransdygnet då leveransförhållandet upphör att gälla. Anmälan görs i den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens portal.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska registrera upphörandet av leveransförhållandet senast kl. 16.00 UTC (vintertid) eller kl. 15.00 UTC (sommartid) på gasleveransdygnet före den dag då leveransförhållandet upphör.

4 Nominering och handelsmeddelanden

Shippern ska nominera de gasmängder som ska levereras till den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren på gasleveransdygnet vid Imatras nationella gränspunkt, vid Balticconnectors sammanlänkningspunkt och vid inmatningspunkten för gas i en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas. Om det inte görs någon nominering eller renominering, har shippern inte rätt att få gasen överförd.

Den senaste nomineringen eller renomineringen som den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren tagit emot från shippern före utgången av tidsfristen ska betraktas som en shippers gällande nominering eller renominering.

4.1 Nominering före gasleveransdygn

- a) Shippers ska sända nomineringarna till den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren tidigast på gasleveransdygnet D-400 och senast på gasleveransdygnet D-1 kl. 13.00 UTC (vintertid) eller kl. 12.00 UTC (sommartid). En sänd nominering kan korrigeras till utgången av den nämnda tidsfristen. Även om en shipper inte sänder nomineringarna inom den nämnda tidsfristen, har en shipper möjlighet att göra renomineringar efter den nämnda tidsfristen, såsom anges i punkt 4.2.

Till den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska sändas:

- (i) Nomineringarna om inmatningspunkterna (Imatra, Balticconnector, inmatningspunkt för gas som förgasats i behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas)

Shippern ska ange gasmängderna i kWh/timme, som shippern avser att föra in i systemet från inmatningspunkten under alla timmar på gasleveransdygnet, inklusive uppgifter om shippers motparts partsbeteckning.

28.11.2019

(ii) Nomineringar för den virtuella inmatningspunkten för biogas

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren kan av shippern kräva nomineringar för en virtuell inmatningspunkt för biogas eller för enskilda inmatningspunkter för biogas. Om det krävs nomineringar för en virtuell inmatningspunkt för biogas eller för enskilda inmatningspunkter för biogas för att naturgassystemets leveranssäkerhet ska kunna upprätthållas, ska den systemansvariga överföringsnätinnehavaren i god tid på förhand informera shippers om från och med vilket datum nomineringsskyldigheten gäller och för vilka punkter nomineringsskyldigheten gäller. Om nomineringar krävs ska de ges i form av kWh/timme för varje timme på gasleveransdygnet.

(iii) Nomineringar för uttagszoner

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren får kräva att en shipper tillhandahåller nomineringar för uttagszonen eller enskilda uttagspunkter i uttagszonen. Om det krävs nomineringar för enskilda uttagspunkter för att naturgassystemets leveranssäkerhet ska kunna upprätthållas, ska den systemansvariga överföringsnätinnehavaren i god tid på förhand informera shippers om från och med vilken tidpunkt nomineringsskyldigheten gäller och vilka punkter som omfattas av nomineringsskyldigheten. Om nomineringar krävs ska de ges i form av kWh/timme för varje timme på gasleveransdygnet.

(iv) Nomineringar för uttagspunkter (Balticconnector)

En shipper ska ange gasmängderna i form av kWh/timme som en shipper överlåter vid en uttagspunkt för varje timme av gasleveransdygnet samt shippers motparts identifikationskod. Om en shipper har flera motparter vid uttagspunkten, ska shippern ange de gasmängder som ska levereras till varje motpart i timmar på gasleveransdygnet.

- b) Vid gasleveransdygn D-1 kl. 15.00 UTC (vintertid) och kl. 14.00 UTC (sommartid) ska den systemansvariga överföringsnätinnehavaren meddela shippern:
- a. om nomineringarna för gasleveransdygn D har godkänts och
 - b. om en eller flera nomineringar har minskats eller avslagits

Nomineringar som är godkända som sådana eller minskade är godkända nomineringar.

4.2 Renominering för hela gasleveransdygnet eller för de återstående timmarna på gasleveransdygnet

En shippers nomineringar som gjorts på gasleveransdygnet D-1 kl. 13.00 UTC (vintertid) och kl. 12.00 UTC (sommartid) (se punkt 4.1 a ovan) kan ändras med renomineringar från och med gasleveransdygnet D-1 kl. 15.00 UTC (vintertid) och kl. 14.00 UTC (sommartid) och gasleveransdygnet D-1 kl. 3.00 UTC (vintertid) och kl. 2.00 UTC (sommartid). De renomineringar som gjorts efter denna tidsfrist görs för de återstående timmarna på gasleveransdygnet. Den sista möjliga renomineringen under de återstående timmarna på gasleveransdygnet kan ges senast kl. 2.00 UTC (vintertid) och kl. 1.00 UTC (sommartid) på gasleveransdygnet.

28.11.2019

Den nya renomineringscykeln inleds vid jämna timmar. Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska meddela om godkännande, underkännande eller minskning av renomineringen senast den tredje jämna timme som följer efter mottagandet av renomineringen. Anmälan ska innehålla följande uppgifter:

- (i) om renomineringarna har godkänts och
- (ii) om en eller flera renomineringar har minskats eller avslagits

De renomineringar som har godkänts enligt det förfarande som beskrivs ovan utgör de godkända nomineringarna för gasleveransdygnet för hela gasleveransdygnet eller de återstående timmarna av gasleveransdygnet. De godkända nomineringarna träder i kraft den tredje jämna timmen efter mottagandet av renomineringen. Renomineringar som mottagits t.ex. på gasleveransdygnet kl. 22.50 UTC (vintertid) träder således i kraft kl. 1.00 UTC (vintertid) och renomineringar som mottagits kl. 23.10 UTC (vintertid) kl. 2.00 UTC (vintertid).

4.3 Handelsmeddelanden

Om en shipper eller trader vill göra handelsmeddelanden via den systemansvariga överföringsnätinnehavarens portal, ska shippern eller tradern befullmäktiga en eller flera sambandsparter att skicka handelsmeddelanden via den systemansvariga överföringsnätinnehavarens portal.

För att handelsmeddelanden ska kunna sändas med elektroniska budskapsmeddelanden förutsätts att shippern eller tradern uppfyller de krav på informationsutbyte som ställs av den systemansvariga överföringsnätinnehavaren.

4.3.1 Villkor vid gas som byter ägare

Innan ett handelsmeddelande sänds ska en part:

- i. ha ingått ett ramavtal för en shipper eller trader med den systemansvariga överföringsnätinnehavaren, och
- ii. inneha handelsmotpartens partsbeteckning.

Om de föregående villkoren inte uppfylls ska handelsmeddelandet avslås. Dessutom kan den systemansvariga överföringsnätinnehavaren avslå ett handelsmeddelande, om den innehåller bristfälliga eller felaktiga uppgifter, om meddelandet har inkommit efter den tidsfrist som tillämpas på meddelandet i fråga eller om den som sänder meddelandet inte har rätt att skicka handelsmeddelanden.

4.3.2 Skickande av handelsmeddelanden

- a) Handelsmeddelanden får sändas till en virtuell handelsplats tidigast på gasleveransdygnet D-400 och senast på gasleveransdygnet D kl. 3.30 UTC (vintertid) och kl. 2.30 UTC (sommartid). Oavsett om en shipper eller trader använder portalen eller elektroniska budskapsmeddelanden för att skicka handelsmeddelanden ska handelsmeddelandet innehålla följande uppgifter:
 - i. Den överlåtande partens handelsmeddelanden

Gasmängder i formen av kWh/h som den överlåtande parten avser att leverera på gasleveransdygnet via en virtuell handelsplats samt den förvärvande partens partsbeteckning. Om det finns flera parter

28.11.2019

som genomför upphandlingen, ska den part som gör överlåtelsen uppge de gasmängder som ska överlåtas i formen av kWh/h för varje part som gör upphandlingen.

ii. Den upphandlande partens handelsmeddelanden

Gasmängder i formen av kWh/h som den upphandlande parten avser att upphandla på gasleveransdygnet via en virtuell handelsplats samt den överlåtande partens partsbeteckning. Om det finns flera parter som genomför överlåtelsen, ska den part som gör upphandlingen uppge de gasmängder som ska upphandlas i formen av kWh/h för varje part som gör överlåtelsen.

c) Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska behandla och bekräfta inkomna nya handelsmeddelanden med en halv timmes mellanrum dagen före gasleveransdygnet kl. 13 UTC (vintertid) eller kl. 12 UTC (sommartid). Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska bekräfta följande uppgifter för både den överlåtande och den upphandlande parten:

- i. om skickade handelsmeddelanden har godkänts för gasleveransdygnet D,
- ii. om en eller flera av handelsmeddelanden har minskats eller avslagits, eller
- iii. om en eller flera handelsmeddelanden har minskats eller avslagits till följd av den systemansvarigas avstämning.

d) Handelsmeddelanden som har godkänts eller minskats är godkända handelsmeddelanden. Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska i nödvändig utsträckning informera handelsparterna om deras handelsmeddelanden och godkända handelsmeddelanden.

e) Om en part eller den som sköter klareringen av handeln på gasbörsen inte har skickat handelsmeddelanden till den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren på en virtuell handelsplats, ska handelsmeddelanden inte registreras.

En part får göra ett (1) handelsmeddelande för varje motpart på en virtuell handelsplats. Ett handelsmeddelande som mottagits eller godkänts av den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren kan ändras genom att ett ny handelsmeddelande skickas som ersätter ett tidigare utsänt handelsmeddelande.

4.3.3 Handelsmeddelanden om handel som ingåtts på gasbörsen

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren kan avslå ett handelsmeddelande som gjorts på en gasbörs, om en shipper eller trader inte har:

- i. ingått ett ramavtal för en shipper eller trader med den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren, eller
- ii. tillräcklig kreditvärdighet gentemot den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren.

Det handelsmeddelande som en virtuell handelsplats tar emot från den som sköter klareringen av handeln gäller även om en shipper eller trader själv har meddelat olika mängder eller inte har meddelat någon virtuell handelsplats om de affärer som gjorts på gasbörsen.

28.11.2019

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska underrätta shippers och traders om de godkända handelsmeddelanden som mottagits från den som sköter klareringen av handeln en dag före och inom gasleveransdygnet.

4.3.4 Avstämningsförfarande på virtuell handelsplats

Om det senaste handelsmeddelandet av en shipper eller trader inte överensstämmer med de senaste handelsmeddelandena för en shippers motparter på en virtuell handelsplats, ska de godkända meddelandena minskas till det minsta av de rapporterade värdena. Ett undantag från detta är dock att handelsmeddelanden från den som sköter klareringen av handeln på en gasbörs alltid ska anses vara riktiga, såsom anges i punkt 4.3.3.

4.4 Informationsutbyte som tillämpas på nomineringar och handelsmeddelanden

En shipper och trader ska iaktta den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens gällande standarder för informationsutbyte. En shipper eller trader kan utbyta information med hjälp av följande metoder:

- a) handelsmeddelanden och nomineringar genom kommunikation med elektroniska budskapsmeddelanden i XML-format i enlighet med Edig@s-standarderna eller i enlighet med en annan standard för informationsutbyte som godkänts av den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren, och/eller
- b) handelsmeddelanden och nomineringar manuellt via den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens portal.

5 Tilldelning

Vid den nationella gränspunkten i Imatra, vid Balticconnectors sammanlänkningspunkt och vid inmatningspunkten för förgasad naturgas i behandlingsanläggningen för kondenserad naturgas ska de gasmängder som motsvarar en shippers godkända nomineringar anses ha levererats till shippern vid tilldelningen.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren anser att den mängd naturgas som uppmätts vid de inmatningspunkter för biogas som hör till biogasportföljen har levererats till shippern.

Shippers leveransvolym från inmatningspunkterna för biogas får inte överstiga den sammanlagda mängden av kapacitetsavtal som gäller den virtuella inmatningspunkten för biogas.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren anser att den uppmätta gasmängden på de driftsställen som i distributionsnäten och överföringsnätet har levererats till shippern vid tilldelningen på basis av leveransförhållandena. Denna mängd får dock inte överstiga den sammanlagda maximala mängden av kapacitetsavtal inom uttagszonen för shippern.

De godkända handelsmeddelandena fungerar som tilldelning för en shipper eller trader när det gäller ägarbyten av gasenergi på gasleveransdygnet i fråga. Här ingår parternas bilaterala och på gasbörsen ingångna transaktioner på gasleveransdygnet i fråga.

28.11.2019

6 Informationskyldigheter och rapportering av balansavräkningsuppgifter

6.1.1 Den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens informationsskyldighet gentemot den balansansvariga före gasleveransdygnet

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska till varje balansansvarig lämna en prognos om den sammanlagda förväntade förbrukningen vid dennas balansgrupps medlemmars icke-dygnsavlästa driftsställen i form av kWh/d på gasleveransdygnet D-1 kl. 12.00 UTC (vintertid) eller 11.00 UTC (sommartid) före gasleveransdygnet.

6.1.2 Den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens informationsskyldighet gentemot balansansvariga under gasleveransdygnet

I början av gasleveransdygnet kl. 5.00 UTC (vintertid) eller kl. 4.00 UTC (sommartid) ska den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren i sin portal offentliggöra gassystemets gröna zon för gasleveransdygn i fråga. Den gröna zonen beskriver det område där den prognostiserade obalansen på gasleveransdygnet i systemet får variera inom gasleveransdygnet innan den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren vidtar interna balanseringsåtgärder på gasleveransdygnet genom att köpa eller sälja gas på gasbörsen.

På gasleveransdygnet från kl. 5.45 UTC (vintertid) eller kl. 4.45 UTC (sommartid) ska den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren i sin portal offentliggöra den beräknade obalansen i gassystemet på gasleveransdygnet och uppdatera denna prognos varje timme fram till kl. 1.45 UTC (vintertid) eller 0.45 UTC (sommartid).

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska förse varje balansansvarig med information om dennas balanseringsgrupps medlemsspecifika inmatningar av biogas per gasleveransdygn i överföringsnätet och om förbrukningen per gasleveransdygn på driftsställena för slutförbrukarna i överföringsnätet som hör till balanseringsgruppen enligt nettoredovisning. Uppgifter om de faktiska överföringsmängderna ska lämnas in senast följande jämna timme efter varje leveranstimme. Förbrukningsuppgifterna för den första timmen på gasleveransdygnet är således tillgängliga kl. 7.00 UTC (vintertid) eller 6.00 UTC (sommartid) och för den sista kl. 7.00 UTC (vintertid) eller 6.00 UTC (sommartid) på gasleveransdygnet D +1. Varje uppdatering omfattar gasmängderna från och med ingången av gasleveransdygnet D.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska sända prognoserna till de balansansvariga för dessas medlemmar i balanseringsgruppen om prognosen för gasleveransdygnet för de icke-dygnsavlästa driftsställena senast på gasleveransdygnet D kl. 13.00 UTC (vintertid) eller kl. 12.00 UTC (sommartid).

6.1.3 Den systemansvariga överföringsnätsinnehavarens balanseringsåtgärder under gasleveransdygnet

Om den prognostiserade obalansen på gasleveransdygnet för gassystemet ligger inom den gula zonen, får den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren handla på gasbörsen. Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren får helt eller delvis handla med intradagsprodukter för den gasmängd som motsvarar skillnaden mellan den prognostiserade obalansen för det senaste gasleveransdygnet i systemet och den gasmängd för vilken gränsen mellan den gröna och gula zonen har fastställts. Skillnaden avrundas till den minsta möjliga handelsenhet som gasbörsen möjliggör. Så länge som den prognostiserade balansavvikelsen i systemet ligger inom den gula zonen får den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren handla på en gasbörss varje timme från och med kl. 9.00 UTC (vintertid) eller kl. 8.00 UTC (sommartid) till och med början av den sista leveranstimmen på gasleveransdygnet.

28.11.2019

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska i sin portal offentliggöra information om det högsta inköpspriset och det lägsta försäljningspriset för de transaktioner som den systemansvariga överföringsnätinnehavaren har gjort på gasbörsen.

6.2 Preliminär balansavräkning på gasleveransdygnet D +1... M +5 D

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska före varje gasleveransdygn D+1 kl. 12.00 UTC (vintertid) och kl. 11.00 UTC (sommartid) meddela varje balansansvarig resultaten av den första preliminära balansavräkningen för föregående gasleveransdygn D på grundval av validerade mätuppgifter för överföringssystemet och de beräknade leveranserna av shippers i distributionsnäten.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska offentliggöra varje gasleveransdygn senast D+1 kl. 12.00 UTC (vintertid) och kl. 11.00 UTC (sommartid) balansavvikelsen i systemet för det föregående gasleveransdygnet D på grundval av validerade mätuppgifter.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren uppdaterar dagligen resultaten av den preliminära balansavräkningen för gasleveransdygnet under gasmånaden till dess att resultaten av den slutliga balansavräkningen finns tillgängliga. Från och med gasleveransdygn D+2 kl. 15.00 UTC (vintertid) och kl. 14.00 UTC (sommartid) ska den systemansvariga överföringsnätinnehavaren meddela varje balansansvarig resultaten av den preliminära balansavräkningen för gasleveransdygn D på grundval av validerade mätuppgifter.

6.3 Slutlig balansavräkning M+6 D

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska senast kl. 8.00 UTC (vintertid) och kl. 7.00 UTC (sommartid) det sjätte gasleveransdygnet i varje gasmånad M+1 meddela varje balansansvarig resultaten av den slutliga balansavräkningen för alla gasleveransdygn D i föregående gasmånad M på grundval av validerade mätuppgifter.

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska senast kl. 8.00 UTC (vintertid) och kl. 7.00 UTC (sommartid) det sjätte gasleveransdygnet i varje gasmånad M +1 meddela distributionsnätinnehavaren ifråga de kvantiteter gas per gasleveransdygn om de nomineringar som godkänts för inmatningspunkten för förgasad naturgas i en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas som anslutits till distributionsnätet.

6.4 Den första och andra korrigeringen

Balansfel korrigeras två gånger för varje leveransmånad. Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska genomföra den första korrigeringsomgången den tredje gasmånaden efter leveransmånaden (t.ex. den första korrigeringsberäkningen för december görs i mars) och den andra i april under kalenderåret efter leveransmånaden för alla 12 leveransmånader under det föregående kalenderåret. Därefter korrigeras balansfel mellan marknadsparterna endast av exceptionella skäl eller genom ett bilateralt avtal mellan parterna.

28.11.2019

DEL II. Detaljmarknad

7 Register över driftsställen och kundportföljer

7.1 Uppgifter om driftsställen i registret över driftsställen

Uppgifter om driftsställena finns tillgängliga i registret över driftsställen för detaljförsäljare som har ingått ett försäljningsavtal med kunden om gasleverans till kundens driftsställe i fråga. De uppgifter om driftsställen som finns tillgängliga för detaljförsäljaren ur registret över driftsställen får dock inte innehålla uppgifter om den nuvarande detaljförsäljaren och shippern på driftsstället och inte heller uppgifter om tidpunkten för det föregående bytet av försäljare. En detaljförsäljare har rätt att ur registret över driftsställen få uppgifter om alla driftsställen som vid tidpunkten för begäran hör till detaljförsäljaren enligt registret över driftsställen.

7.2 Kundportfölj och kundportfölj för resterande förbrukning

Detaljförsäljaren ska underrätta den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren om vilken av de shippers som levererar till kundportföljen som fungerar som leverantör till vart och ett av distributionsnätets driftsställen. Varje användningsplats i kundportföljen kan ha endast en (1) shipper.

Uppgifter om en ny shipper ska registreras på driftsställena först från och med det gasleveransdygn då det nya leveransförhållandet är i kraft.

Uppgifter om en ny shipper ska registreras hos kundportföljen för resterande förbrukning först från och med det gasleveransdygn då det nya leveransförhållandet är i kraft.

8 Förbrukningsprognoser för icke-dygnsavlästa driftsställen

Distributionsnätsinnehavaren ska till den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren lämna en prognos över den sammanlagda förväntade förbrukningen på gasleveransdygnet för de icke-dygnsavlästa driftsställena i distributionsnätområdet i form av kWh/d senast D-1 kl. 11.00 UTC (vintertid) eller 10.00 UTC (sommartid) dagen före gasleveransdygnet.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren förmedlar distributionsnätsinnehavarens ovan nämnda prognos för kännedom till shippern för den detaljförsäljare som är leveransskyldig för distributionsnätet senast dagen före gasleveransdygnet D-1 kl. 12.00 UTC (vintertid) eller kl. 11.00 UTC (sommartid).

Distributionsnätsinnehavaren ska till den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren lämna in en uppdatering av prognosen för gasleveransdygnet för icke-dygnsavlästa driftsställen i distributionsnätet senast på gasleveransdygnet D kl. 12.00 UTC (vintertid) eller kl. 11.00 UTC (sommartid).

28.11.2019

9 Avläsning av mätuppgifter

9.1 Anmälan av dygnsavlästa mätuppgifter

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska meddela distributionsnätsinnehavaren mätningsuppgifter (mängd gas per timme och värmevärde per timme) för gränspunkterna mellan överföringsnätet och distributionsnätsinnehavarens distributionsnät enligt följande tidtabell:

Uppgifter som den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ansvarar för	Tidsfrist
Preliminära mätuppgifter för gasleveransdygnet D för gränspunkterna mellan överföringsnätet och distributionsnäten	D+1 kl. 8.00 UTC (vintertid) eller kl. 7.00 UTC (sommartid)
Mätuppgifter för gränspunkterna mellan överföringsnätet och distributionsnäten för alla gasleveransdygn D i gasmånaden M	Senast M+4 kl. 13.00 UTC (vintertid) och kl. 12.00 UTC (sommartid)
Korrigerade mätuppgifter för gränspunkterna mellan överföringsnätet och distributionsnäten för alla gasleveransdygn D i gasmånaden M	Senast fem dygn före ingången av den tredje gasmånaden efter gasmånaden M
Korrigerade mätuppgifter för gränspunkterna mellan överföringsnätet och distributionsnäten för alla gasleveransdygn D under kalenderåret	Senast fem dygn före ingången av april följande kalenderår

D avser det aktuella gasleveransdygnet.

M avser alla gasleveransdygn D i den aktuella gasmånaden.

Uppgifter som distributionsnätsinnehavaren ansvarar för	Tidsfrist
De första preliminära mätuppgifterna per gasleveransdygn för gasleveransdygn D	Senast D+2 kl. 14.00 UTC (vintertid) eller 13.00 UTC (sommartid)
Uppdaterade preliminära mätuppgifter per gasleveransdygn för gasleveransdygn D	Före utgången av M+4
Slutliga mätuppgifter per gasleveransdygn för alla gasleveransdygn D i gasmånad M	Senast M+5 kl. 14.00 UTC (vintertid) eller 13.00 UTC (sommartid)
Korrigerade mätuppgifter för alla gasleveransdygn D i gasmånad M	Senast vid ingången av den tredje gasmånaden efter gasmånaden M
Korrigerade mätuppgifter för alla gasleveransdygn D under kalenderåret	Före ingången av april följande kalenderår

D avser det aktuella gasleveransdygnet.

M avser alla gasleveransdygn D i den aktuella gasmånaden.

Distributionsnätsinnehavaren ska bedöma de mätuppgifter som saknas senast före sändandet av de slutliga mätuppgifterna. Om det finns fel i systemet för mätning av gas eller i behandlingen av mätuppgifter i fråga om dygnsavlästa driftsställen, i en inmatningspunkt för biogas eller i en inmatningspunkt för naturgas som

28.11.2019

förgasats i en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas, ska distributionsnätsinnehavaren fastställa och anmäla korrigerade mätuppgifter.

10 Meddelande av balansavräkningsuppgifter till distributionsnätsinnehavaren och detaljförsäljaren

10.1 Preliminär balansavräkning

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska erbjuda distributionsnätsinnehavaren de första preliminära balansavräkningsuppgifterna per dag för varje dygnsavläst driftsställe, för inmatningspunkt för biogas som anslutits till distributionsnätet, för inmatningspunkt för naturgas som förgasas i behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och för kundportföljen för den leveransskyldiga detaljförsäljarens resterande förbrukning senast på gasleveransdygnet D+2 kl. 15.00 UTC (vintertid) eller 14.00 UTC (sommartid).

10.2 Slutlig balansavräkning

Senast kl. 16.00 UTC (vintertid) eller kl. 15.00 UTC (sommartid) det femte gasleveransdygnet i gasmånaden ska den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren erbjuda distributionsnätsinnehavaren validerade förbrukningsuppgifter per gasleveransdygn för varje dygnsavläst driftsställe, för inmatningspunkt för biogas som är ansluten till distributionsnätet, för inmatningspunkt för naturgas som förgasas i behandlingsanläggning för kondenserad naturgas och för kundportföljen för den leveransskyldiga detaljförsäljarens resterande förbrukning.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren ska erbjuda detaljförsäljaren dennes validerade förbrukningsuppgifter per gasleveransdygn i energimängd från föregående gasmånad för varje dygnsavläst driftsställe och som ingår i detaljförsäljarens kundportfölj, den femte dagen i månaden kl. 16.00 UTC (vintertid) och kl. 15.00 UTC (sommartid).

I fråga om icke-dygnsavlästa driftsställen ska distributionsnätsinnehavaren sända förbrukningsuppgifterna direkt till den leveransskyldiga detaljförsäljaren.

Distributionsnätsinnehavaren ska sända förbrukningsuppgifterna till den leveransskyldiga detaljförsäljaren när det på driftsstället görs en ändring från icke-dygnsavläst mätning till dygnsavläst mätning senast den tjugonde vardagen i månaden efter ändringen. Förbrukningen på ett icke-dygnsavläst driftsställe kan vara en uppskattning, om slutförbrukaren av distributionsnätet inte i tid har rapporterat sina förbrukningsuppgifter till distributionsnätsinnehavaren.

11 Ändringar i uppgifter om driftsställen

11.1 Detaljförsäljare inleder leverans till ett dygnsavläst driftsställe

En detaljförsäljare som håller på att inleda en leverans till ett dygnsavläst driftsställe ska sända ett meddelande om inledande av ett nytt försäljningsavtal till det centraliserade informationsutbytet efter det att detaljförsäljaren har ingått ett försäljningsavtal med slutförbrukaren av distributionsnätet. Meddelandet om att ett nytt försäljningsavtal har inletts ska sändas tidigast 90 dygn och senast 16 dygn före det gasleveransdygn då detaljförsäljarens leverans till driftstället borde inledas. Avvikelse från dessa anmälningstider kan göras för att påskynda inledandet av gasleveransen, om gasförbrukarens

28.11.2019

gasdriftsställe byts till följd av en flytt och detta lämpar sig för alla parter (nuvarande detaljförsäljare, slutförbrukare av distributionsnätet, distributionsnätsinnehavare).

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren avslår detaljförsäljarens meddelande om att ett nytt försäljningsavtal börjar, om driftsstället har ett gällande tidsbundet försäljningsavtal som upphör först den dag då det nya försäljningsavtalet börjar eller därefter.

Efter att ha fått meddelande om ett nytt försäljningsavtal ska den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren senast följande dag meddela distributionsnätsinnehavaren om det nya försäljningsavtalet håller på att träda i kraft samt till den nuvarande detaljförsäljaren om den nuvarande detaljförsäljarens försäljningsavtal håller på att upphöra. Om ett nytt försäljningsavtal inte kan börja på basis av ett tidsbundet försäljningsavtals giltighetstid, ska den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren underrätta den nya detaljförsäljaren om detta.

Den nya detaljförsäljaren kan återkalla meddelandet om ett nytt försäljningsavtal två vardagar före det gasleveransdygn då leveransen enligt det nya försäljningsavtalet börjar. Den nya detaljförsäljaren ska annullera det nya försäljningsavtalet i systemet för centraliserat informationsutbyte.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren uppdaterar driftsstället så att det gäller för den nya detaljförsäljarens register över driftsställen från ingången av det gasleveransdygn då den nya detaljförsäljarens leverans till driftsstället i fråga börjar på basis av en elektronisk anmälan som mottagits från detaljförsäljaren.

11.1.1 Upphörande av leverans till följd av att försäljningsavtalet upphör att gälla

Detaljförsljaren ska via det centraliserade systemet för informationsutbyte utan dröjsmål och senast fjorton dygn innan leveransen upphör underrätta slutförbrukaren av distributionsnätet, om att detaljförsäljarens försäljningsavtal upphör och datum då avtalet upphör att gälla.

28.11.2019

BILAGA 1. Fastställande av resterande förbrukning och förluster i distributionsnätet

Nedan presenteras det månatliga fastställandet av den resterande förbrukningen och förlusterna i distributionsnätet.

(kaavio)

Mätning vid gränspunkt

Balansavräkning för distributionsnätet			Kundportfölj för resterande förbrukning	
Dygnsavlästa driftsställen	Inmatning av biogas i nätet	Inmatning av förgasad naturgas i nätet	Icke-dygnsavlästa driftsställen	Förluster i distributionsnätet

Den systemansvariga överföringsnätinnehavaren ska fastställa den resterande förbrukningen enligt följande:

mängden resterande förbrukning = den mängd som överförs vid gränspunkten – balansavräkning för distributionsnätet

Distributionsnätinnehavaren fastställer förlusterna i distributionsnätet enligt följande:

förluster i distributionsnätet = mängden resterande förbrukning – uppskattad och utjämnad förbrukning vid icke-dygnsavlästa driftsställen